

SALÂT

AWUSTIRÂLIYA SÂY HARARI AFÔCHA

QURÂN GÊY

AWUSTIRÂLIYA SÂY HARARI AFÔCHA Sôman 1430H (September 2009)

LIHÂDÔT

Bôôt	iii
Xâhirnat	1
Miy	1
	Xiqqassho / bajîh miy; Miy Aynâch; Xâhir, Zayaxêhri wâ Najis Miy;
Najis	2
	Najis Aynâch; Khaffîf, Razîn wâ Mâbeyna; Ruhzôle yixîhrizâl; Maxêhar zayatkhesha;
Istinjâ'	4
	Wissa môy zôxxôsa zitwadadu, zixxalau wâ harâm zitayu ishôtâch;
	Ûnbe istinjâ' môshale sharxiyâch;
Rukhubti	5
	Zânasa rukhubti; Zânasa rukhubtile khutur ishôtâch; Zigadara rukhubti;
	Dam aynâch; Zigadara rukhubtile khutur ishôtâch;
Mathâxab	8
	Wâjib zita mathâxab; Wâjib mathâxab sunna ishôtâch;
	Sunna zita mathâxab;
Wissa	10
	Sharxiyâch; Wajib ishôtâch; Sunna ishôtâch; Zixxalau ishôtâch;
	Yabaxlizâlu ishôtâch; Wissa môshasa yâshôzâl duwââch; Zabôradôsa yâshôzâl duwâ';
Tayammum	14
	Sharxiyâch; Wâjib ishôtâch; Sunna ishôtâch; Yabarsizâlach ishôtâch;
	Yâshbôzâlkut;
Khuffi Mahâsas	16
	Sharxiyâch; Âytaqêssi waqtile yitlabasâl; Yabaxlôzâlach;
	Yahassubôzâlkut;
Salât	18
Fardi Salât	18
	Hammisti Fardi Salâtâch wâ Yissagadbôzâl Waqtî; Mânbe wâjibinta;
	Waqtibe almasgad; Sharxiyâch; Salât masgad harâm yukhunbâzâl waqtî;
Salât Ishôtâch	21
	Makhazu ishôtâch; Fizbe zitwadadu ishôtâch; Zitwadadu ishôtâch;
	Yabaxlizâlu ishôtâch; Zixxalau ishôtâch;
Qunniбе Masgad zayfirak	24

Masgad bêqad Sunna Ishôtâch; Azân; Iqâma;	25
Salât Minkutbe Yissagadâl	27
Zuhri; Alây salâtâch min aynabe yitlâyâlu; Niya; Subhi; Asri;	
Maghrib; Ishâi;	
Salât Zabôradôsa Yâshozâl Duwâ'	35
Risâôt Sujûd; Sababâch; Minkutbe yûrdohol;	37
Awra	38
Sutra	38
Salât Mathêxar	39
Sharxiyâch;	
Salât Madâbal	40
Maqdam sharxiyâch; Matêhar sharxiyâch; Zinâble madâbal sharxiyâch;	
Nattule madâbal sharxiyâch; Minkutbe yissagadâl	
Salât Madâbal wâ Mathêxar	42
Jamâa Salât	43
Imâm mokhna yifarkizâl/zayfirak; Imâm mokhnazo zixxalaa; Ma'mûm yiqânnibâzâlkut; Hukmizo; Sharxiyâch; Sunna ishôtâch; Darajazôw yatqîbxâzâl; Yatîhrima yiddabalzâl; Matgirâgabma masgad;	
Juma Salât	47
Mânbe wâjibinta; Sharxiyâch; Zatêharama ziddabala; Almasgadle sababâch;	
Sûnna ishôtâch;	
Khuxba	49
Sharxiyâch; Makhazu ishôtâch; Sunna ishôtâch; Yissagadbâzâlkut;	
Salâtul Janâzah	51
Wâjib ishôtâch; Sunna ishôtâch; Minkutbe yissagadâl; Alâydabe zimôtale;	
Sunna Salât	53
Ruh hawâzbe Yissagadzâlu Sunna Salâtâch	53
Rawâtib; Ðuhâ; Wissa; Tahiyyatul Masjid; Tahajjud; Haja; Istikhârah; Muxlaq; Witri; Tôwba; Tasbîh;	
Jamâabe Yissagadzâlu Sunna Salâtâch	63
Îd wâ Arafa; Kusûf wâ Khusûf; Istisqâ'; Tarâwîh;	
Sujûdâch	71
Sajdatut Tilâwah; Shukri Sujûd;	
Harari Harfi	73
Madda Kitâbâch	75

BÔÔT

Mêgal Allale hamdi nagabâna, azzôbêm dunyâ' wâ âkhirazignale gîrgâra nuxûqsâna; natkhîlimâm nabizigna Mahammadbe salât wâ salâmat kilagabâna Awistrâliya Sây Harari Afôcha Qurân Gêy wâte SALÂT yilzâl kitâbzôw gaba ' yilakhohol.

Salâtuw yinakzâlbe Umar ibnil Khaxxâb (radiyal lâhu àanhu) "Ânkutbe salât Alla zêmarêkhu giddâjâchbe zigadarazônta, salâtuw zaxabaqama ziqêraha jammî'lêm dînzo yitqêrahlahal; salâtuw zalqêrahâm alây zittêmarêw giddâjâch jammiuwum yiçîhrumêl ..." (Muwaxxa Imâm Mâlik, hadîth hilqi 5) zâyôma yathidâdro zinâra ummat wakkîlâchle huluf zâshôw asâs môshabe salâtuw axabaqnama lahadnagira kullo zalûgabe yiçîhranama yiçîhrilanazâl zitâle bâyti waldâchzignâw matlêmad wâ qâm yukhunlayukut môsha dirqi yinabribanahal.

Harariyâch wâ shirtizôbe zâlu ummatâch Imâm Shâfii (rahimahul lâh) madhhabuw yitkhêtalizâlu zitayule bâyti yî kitâb waldâchzinâw azziyu ûgaziyube natlîmdayukutle ziqarabânta. Ôrkutzôm qâcibe zitwaladu wâ zilêqu waldâchzina isbalbalât madhhab yitkhêtalzâlâchbah yitrâuzâlule bâyti yî kitâb ahad quc ûga yilahdukut yâshayule yifarkâl yilzâl amanti halana.

Kitâbzo mêgalbe salâtle yatkîshâzâl xâhirnat :- miy, najis, istinjâ', rukhubti, mathâxab, wissa, tayammum wâ khuffi mahâsasbe yîglâl. Beherzôm salât :- fardizita, risâôt sujûd, awra, sutra, madâbal, mathêxar, juma, janâza, sunna zita, ruh hawâzbe yissagadzâl, jamaabe yissagadzâl, sharxiyâchzo, ishôtâchzo, bâlôtâchzo, yissagadbâzâlkut wâ duwââchzôw yiglaglâl. Matbôradbêm sajdâch :- tilâwah wâ shukri sujûdâchuw maqêqalbe yabûrdâl.

Matbôradbêm yî kitâbbe yitrakhabzâl amân shii jammium Alla garabdale zitrarakhaba zikhâNASA; kitâbzôbe khaxa' tarakhababêwgira innâch garabdale zitrakhaba khaxa' zitâle bâyti Alla ôffi yashlanakut nuxûqsâna. Yî kitabuw xab môshabe gîrgâra zâshunâch jammî'lêm Alla magan nilâna.

Awustrâliya Sây Harari Afôcha Qurân Gêy

Melbarn (Melbourne)

Sôman 1430H (September 2009)

XÂHIRNAT الطهارة

Salât masgadle xâhir mokhna yatkhîshahal. Xâhirnat zânasa islâm ûgabe ibâda môshale yatkhîshzâl, mahxab wâ mathâxabuwinta. Yî bâytîm ibâda yâshbôzâl irâz wâ attâybe najisuw fatah môsha wâ qâm mathâxab, wissa wâ tayammum môshabe rukhubtîw fatah môsha bâytînta. Xâhir mohknale yatkhîshzâlbe ahadzo miy zitâle miyle bizha wâ aynazôw môqa yatkhîshâl.

Miy

Xiqqassho aminta Bajîh Miy

Xiqqassho miy kôt “qullah”be yânsizâl zikhâNASA kôt “qullah”be yizâydizâluw bajîh miy nilahana. Ahad “qullah” nilâzâna ahad wâ rubu’ haraq (dhirââ) qunni, zihga wâ bûrnat zâla harat rukmi zita mahawa yilahdâzâl qêssi miywinta. Yî asâsbêm kôt “qullah” 200 Kilogram aminta 200 Litre miy yukhunâl. Xiqqassho miy najis ziddabalabêwsa yinajsizâl zikhâNASA bajîh miy najis ziddabalabêwsa ranjizo, ximazo aminta suchnazo zaltinâwaxa qessi yinajsumêl.

Miy Aynâch

Manêzaf wâ xâhirnatle asâszo miy zitâle bâyi miy aynâchuw massânan dirqi yatkhîshâl. Miy shiishtibe yissâadâl. Azziyâchum :

1. Xâhir Miy طهور

Xâhir miy yî bêqad maxêharle zaltinâfaubôma najis bahum zaltîlqaxa miywinta. Xâhir miy najis zinakaêwu, wissale wâ janâbabê qâm mahxablêm yaxîhrizâlinta. Xâhir Miy nilâzâna ahadzo amân miyinta (مَاءُ الْمُطْلَق). Samibe yûrdizâl wâ dachibe

yûczâl miy jammium amân miyinta. Yitrakhabâzâlum zinâb, bahar, kûri, gadu, zar, madda, barado wâ zimsâsalabênta.

Fizbe wiy wâ fizbe barad miybe wissa wâ xâhir mokhnale qâm mathâxab zixxalaânta (karâhânta).

2. Zayaxêhri Miy طاهر غیر ظهور

Zayaxêhri miy nilâzâna ahad xâhir shii ziddabalabêwma ranjizo, suchnazo aminta ximazo zitnâwaxa aminta maxêharle zitnâfaubo (ماءُ الْمُسْتَغْمِل) miyinta. Zayaxêhri miy wissa, janâbabe wâ najis zinakaêwu yaxîrumêl yakhnimâm mascha wâ zimsâsala hâjâchle yôqâl. Shâhi, bun wâ zimsâsalâch zayaxêhri miy yukhunâlu.

3. Najis Miy ماءُ الْمُنْتَجُّس

Najis miy nilâzâna xiqqassho miyma najis zibôabêw aminta bajîh miyma najis zibôabêwma ranjizo, suchnazo aminta ximazo zitnâwaxa miyinta. Najis miy yaxîrumêl mascha wâ alây zimsâsalu hâjâchlêm yôqumêl.

Najis النّجَّاسَةُ

Najis nilâzâna xâhir zaltâwinta. Ahad najis qâmzôbe aminta irâzzôbe zâlba salâtzo ilâwa yixîhri qêssi bâxilinta.

Isahad najis zitayu shiyyâch – buchi, zahan, nitiq, dam, khamri, shahat, magi, basarzôw mabla' harâm zita ûri hayzo wâ jinâiz (bani âdam, hasharât wâ tulamzâx zalta).

Najis Aynâch wâ Yixîribâzâlkut

Najis yitri'zâl (عَيْنِيَّةٌ) wâ zaytira' (حُكْمِيَّةٌ) hala. Yitri'zâl najis nilâzâna ranji, xima wâ suchna zâlâwinta. Zaytira' najis ranji, xima, wâ suchna zalêlâwinta. Najis shiishtibe yissâadâl. Shiishti aynazôm isbalbalât ûgabe yixîhrâl.

1. Khaffîf (مُخْفَفَة) Najis : Kôt amat zalmalaêw hay bilây alây ayna hangûr zalbalaa liji walди shahatzo. Yixîhrâzâlum shahatzôw ismâsho beherle miy lâyzôbe machêhabênta.
2. Razîn (مُغَلَّظَة) Najis : Buchi wâ hariya (Khanzîr) qâmzo, basarzo, âxzo, waldâchzo, mirâqzo (cirêrzo), wizi'zo wâ zimsâsala jammiuminta. Yixîhrâzâlum zinakaêw attâyuw sâttigir (ahadgirzo afarbah) mahxabbênta.
3. Mâbeyna (مُتَوَسِّطَة) Najis : Kafif aminta razîn zaltânta. Yixîhrâzâlum zaytira' najis khânagira lâyzôbe miy machehabe zixêharasa, ytiri'zâl najis khânagira ranjizo, xima wâ suchnazo fatah yili qêssi mahxabbênta.

Najis zitâma ruhzôle yixîhrizâl

1. Zilafaa gôga (buchi wâ hariya zâx zalta)
2. Khamri ruhzôle khal fôgn zitnâwaxa
3. Najis lâybe yitwâladzâlu ûriyâch (zinbi, tulu' wâ zimsâsala)

Najisma maxêhar zayatkîhesha

1. Fizbe xiqqassho dam, magi aminta nitiq (bimbe dam, kîmbe yûczâl dam wâ zimsâsala)
2. Dam zalêlba mut ûri (zimbi, cûc wâ zimsâsala hasharât)
3. Ûgabé finciq yilzâl ciba
4. Fizbe xiqqassho zita najisma ïnbe zaytira'

Istinjâ' الْإِسْتِنْجَاءُ

Istinjâ' bâtyi shahat wâ/aminta zahan zâshôsa miybe, ûnbe, waraqabe, quxxibe aminta zimsâsala shiiyâchbe shahat wâ zahan bariyâchuw manêzaf (maxêhar) bâytînta. Shahat aminta zahan zâshôsa istinjâ' môsha wâjibinta.

Wissa môy zôxxôsa sunna zitayu, zixxalau wâ harâm zitayu ishôtâch

1. Wissa môy bito igirbe mabôama "Bismil lâhi Allâhumma înnî aâûdhu bika minalkhubuti wal khabâit" بِسْمِ اللَّهِ الْهَمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبُثِ وَالْخَبَائِثِ bâtyi sunnânta
2. Mawxa'sa qagnît ingirbe mawxâma "Ghufrânaka ghufrânaka ghufrânak. Alhamdu li'lâhil ladhî adhhaba âannil adhâ wa ââfânî" غُفْرَانَكَ غُفْرَانَكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِ الْأَذْيَ وَعَافَانِي bâtyi sunnânta
3. Bito ijibe istinjâ' môsha wâ " Allâhumma haâsin farjî minal fawâhishi wa xâhir qalbî minan niñâq الْهَمَّ حَصْنٌ فَرِحْيٌ مِنَ الْفَوَاحِشِ وَطَهْرٌ قَلْبٌ مِنَ النَّفَاقِ" bâtyi sunnânta
4. Qibla garabbe aminta qiblale haci masxama shahat wâ/aminta zahan môsha harâminta illâwa 92cm be zayrôhqi 20cm be lây hafti zâla huxur ayna êqadzôbe / eherzôbe halgira bilây. Wissa môyle gârkut zicchêkhala usxube môsha ahadum êlâm
5. Qabri lâybe wissa môy mawxa' harâm zikhânsa qabri mihiybe mawxaum karâhânta
6. Qunun aminta isshêtbe yilîxzâl miy, Bissi yûldizâl (bissi halba êlba) lafu tahay, usu' yilîxbâzâl ûga, usu' yitgëbbâzâl attây, fizbe dûf zâlba wâ gadube wissa môy mawxa' karâhânta
7. Massânan karâhânta
8. Wissa môy yubû'zâl usu' kîszôbe khâna ijizôbe qurân âyât wâ Alla wâ nabi sum kutub zâlba malhadma mabôa karâhânta
9. Nattu wâ zimsâsala sababâchle dirqi khânagira bilây qunnibe shahat môsha karâhânta

Ûnbe Istinqâjâ' Môshale Sharxiyâch

1. Ûnzo aminta yihîg'nâzâl xâhir zitâma mamâsha aminta mamxax yifarkizâl mokhna halba.
2. Ûnzo aminta yihîg'nâzâl gidra aminta qîma zâla mokhna êlbâm
3. Najiszo ahad ûnle/yihîg'nâzâlle shiishti garabzôbe aminta anasagira shiishti ûnbe / yihîg'nâzâlbe mullu'be matmâsha halba.
4. Najiszo nadibe zidaraqa mokhna êlbâm.
5. Najiszo miyuw zimsâsala aynabah zitlâtqaxa mokhna êlbâm.
6. Najizo shahat / zahan bari shirtizôbe qâci alây attây zatmâsala mokhna êlbâm.

Rukhubti (﴿الْحَدِيث﴾) Aynâch

Rukhubti (hadat) ahad usu' xâhir almokhnazôle sabab yukhunizâlinta. Rukhubti kôt aynabe yissâadâl. Azziyâchum, zânasa rukhubti wâ zigadara rukhubtiyâchintayu.

خَدْثُ الْأَصْغَرُ Zânasa Rukhubti

Ahad usu'be zânasa rukhubti yinabribâzâl wissazo zibarasasânta. Zanasa rukhubtibe maxêharlêm hajîsbe wissa môsha yatkhîshahal. Yîzôm zigadara rukhubti zalêlba khânagirinta.

Zânasa rukhubti zâlbâle khutur ishôtâch

1. Salât masgad
2. Xawâf môsha
3. Qurân kitâb maxôra
4. Qurân kitâb manka'

Zigadara Rukhubti حَدْثُ الْأَكْبَرِ

Zigadara rukhubtibe (janâba) maxêharle qâm jammiuw mullûbe mahxab wâjibinta. Ahad usu' zigadara rukhubti yinabribâzâl yitkhêtalzâlu halatâchbe ahadzo zitrakhabasânta.

1. Mani zôxxasa
2. Abôchâ indôch massa magnît
3. Mut
4. Indôchâchle wahri dam (haydi) zidîjasa
5. Indôchâch iswaladu beher yûczâl dam (nifâs) zidîjasa
6. Indôchâch zôladusa

Dam Aynâch

Indôchâchbe shiishti ayna dam yidîbayohol

الْحَيْضُ

Indôch waldi wahribe ahadgira yidîjbêzâl damuw wahri dam yilohol. Yî dam anasama faxanbe qânangira ahad mâtlu wâ ahad mishêtîle yilîxâl. Zitlamada siddisti aminta sâtti ayâmâchle yilîxâl. Qalah bâyagira assirâ hammisti ayâmâchle yilîxâl. Ahad ayâm wâ ahad mishêtbe tahay wâ assirâ hammisti ayâmâchle ziyâda yilîxzâl khânagira wahri damum altâwa madêaf daminta (istihâda).

النَّفَاسُ

Mawladle mihci zilahadama waldi zitwaladasa yûczâluw mawlad beher dam yilohol. Yî dam faxanbe qânangira waldi zitwaladasa zâl mihxibah yiçânnâl. Zitlamada arbaîn ayâmâchle yilîxâl. Qalah bâyagira sittîn ayâmâchle yilîxâl.

الْإِسْتِحَاضَةُ

Indôch waldi qâmze usxu madêaf sababbe yidîjzâl daminta. Madêaf dam zâlbêle salât masgad harâm altâm, yakhnimâm kullu fardi salâtle hajîs wissa môsha yinabribehel.

Zigadra rukhubti zâlbâle khutur ishôtâch

Mani mawxa' wâ/aminta abôch wâ indôch massa magnît sababbe zigadara rukhubti zâlba usu'le khutur zitayu ishôtâch.

1. Salât masgad
2. Xawâf môsha
3. Qurân manka'
4. Qurân maxôra
5. Qurân maqra'
6. Maskîd mabôa aminta maskîdbe matgêbal

Wahri dam, mawlad beher dam wâ mawlad sababbe zigadara rukhubti zâlbe indôch waldile khutur zitayu ishôtâch.

1. Lâyle zitqêqalu siddisti ishôtâch
2. Masôman
3. Abôchbah massa magnît

Qahat waldi wahri dam wâ mawlad beher dam sababbe huluf yilêzâl salâtuw zixêhartisa tikaflumêt (qadâ' tisagdumêt). Yakhnimâm yî sababbêzo huluf yilêzâl sômanuw zixêhartisa tikaflât (qadâ' tusûmnât).

Mathâxab الْفُسْل

Salâtuw yinakzâlbe mathâxab bâytî niya môshabe qâm tamâmum cigarum zalqarabe miybe matmâsal bâytînta. Islâm waldi kôt ayna mathâxab yithâxabâl. Azziyâchum wâjib wâ sunna mathâxabâchintayu.

Wâjib zita mathâxab

Wajib zita mathâxab zigadara rukhubti zâlba usu' maxêharle yithâbabâzâl mathâxabinta. Wâjib mathâxab taqêbalôt yinabrâkut yitkhêtalzâlu wâjib zitayu ishôtâch matmâla' yinabribayhol.

Wâjib mathâxable wâjib zitayu ishôtâch

1. “Nawaytu rafâal hadatil akbari lillâhi taââlâ” نَوَيْتُ رَفِعَ الْحَدَثِ الْأَكْبَرِ لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya môsha
2. Najis zita shiïw qâmbe fatah môsha
3. Qâm jammiuw cigarum zalqarabe miy matmâsal

Wâjib mathâxable sunna zitayu ishôtâch

1. Qâmbe miy zalêsabôbe mêgal wissa môsha
2. “Bismil lâhir rahmânir rahîm” bâytî
3. Qâmuw mafôka
4. Iji wâ ingir axâbiggnâch wâ cigar mâbeyna axâbiggnâchuw mêsabma mafôka
5. Matkhitâtbe qalah zalâyôbe (muwâlâh) ishôtâchzôw môsha
6. Qagnîtuw nadi mahxab
7. Isshîshtigir kullu attâyuwum mahxab

Sunna zita mathâxab

Sunna zita mathâxab yitkhêtalzâlu sababâchle yithâxabôzâl mathâxabinta.

1. Juma ayâm juma masgad bêqad
2. Îd wâ arafa
3. Zinâb maxôqasle (*istisqâ'*) masgadsa
4. Îr wâ wahri zicêlamusa (*khusûf wâ kusûf*) masgadle
5. Makka mabôasa
6. Madîna mabôasa
7. Hajji môshale ihrâm magadsa
8. Hajjisa Arafâtbe maqânanle
9. Hajjisa Muzdalifabe mahdarle
10. Hajji wâ umrasa xawâf wâ sa'yle
11. Hajjisa jamrabe ûn mag'gnale
12. Islâm zannâra islâm zikhânasa
13. Jinâiz zihaxaba isabôrada beher
14. Jinâm aminta gaggaba zikhâna ruhzôw zâqasa

Yî lâyle zitqêqalâchbe qâci yowmiya nithâxabâzâna mathâxab rukhsânta (*mubâh*). Yakhnimâm sawâb nagagnbâkut khashnagira mathâxabzinasa alla xâhir wâ nazîf yûddizâlle bâyti qalbizinabe allale nithâxabzânanatuw niya môsha halbana.

WISSA الْوُضُوء

Wissa bâyti qâmbe zittâwaqu attâyachuw niya môshabe miybe mahxab bâytînta. Wissa môsha bêqadle wissazo taqêbalôt yinabrâkut wissa yâshizâl yitkhêtalzâlu sharxiyâchuw matmâla' yinabribahal.

Wissa Sharxiyâch شُرُوطُ الْوُضُوء

1. Islâm mokhna halba
2. Bâligh aminta ôr wâ ari zilâya (mumayyiz) waldi mokhna halba
3. Xâhir miy matnâfa' halba
4. Wissabe wâjib zitayu ishôtâchuw môqa halba
5. Wissale yithaxabizâlu attâyâchbe wissa yâshbôzâl miy ranjizôw, suchnazôw wâ ximazôw yinâwxâzâl shii manbarti êlbâm
6. Wissale yithaxabzâlu attâyâchbe wissa yâshbôzâl miy zaybôrdikut yâshâzâl shii manbarti êlbâm (shama wâ zêt ayna)
7. Wissa yâshzâl xâhir mokhna halba bâytîm zigadara rukhubti zâlba mokhna êlbâm

Wissale wâjib zitayu ishôtâch فَرَائِضُ الْوُضُوء

1. Fît mahxabsa niya môsha
2. Fîtuw cigar mabqal yîglîbâzâl attâybe mêgal ilâ daban wâ ahad uzunbe ilâ alây uzun zâl attâyuw mahxab
3. Kôt ijiyâchuw ilâ kurumbây mahxab
4. Eqad garab urûsuw miybe mahâsas (ruxxa môsha)
5. Kôt ingirâchuw ilâ hindirti âx mahxab
6. Lâyle zitqêqalu ishôtâchuw tartîbbe môsha

Wissale sunna zitayu ishôtâch سُنَّةُ الْوُضُوءِ

1. "Bismil lâhir rahmânir rahîm" bâyti
2. Kôt ijîw mahxab
3. Suwâk môsha
4. Af malqâlaq
5. Úfuw mahxab (istinshâq môsha)
6. Urûs jammiuw miybe mahâsas
7. Ahad iji axabiggnâchuw alây iji wâ ingir axâbiggnâch mâbeyna mêsabbe mafôkama mahxab
8. Kôt uzunâchuw usxu wâ qâciziyuwum mahxab. Yîzôm gabata lahhâsabe (*index finger*) uzunle usxuzôw zahaxabôsa qumây gaddâlabe (*thumb*) qâcizôw mahxabbênta
9. Matkhîtâlbe qalah zalâyôbe ishôtâchzôw môsha (muwâlâh)
10. Isshîstigir mahxab
11. Qagnît iji wâ ingiruw maqdam
12. Zabôradôsa duwâ' môsha

Wissa môshasa zixxalau ishôtâch مَكْرُوهَاتِ الْوُضُوءِ

1. Hasâwa môsha
2. Ahad attâyuw shîstigirbe ziyâda mahxab
3. Ahad attâyuw shîstigirbe tahay mahxab
4. Wissa zalabôradôbe zahaxabo attâyuw madraq
5. Miy isrâf mosha
6. Bito iji wâ ingiruw qagnît iji wâ ingirbe maqdamma mahxab
7. Wissa alây usu' girgârabe môsha

Wissa yabarsizâlâch نَوَّاقِضُ الْوُضُوء

1. Mani zalta zahan wâ shahat barîw yûczâl
2. Ruhkhâduw almôqa, jinâmnat, maskhar wâ zimsâsalâch sababbe
3. Bâligh zitayuma matnâsa' yôqlayuzâlâch abôch wâ indôch qâmziyu matnâka'
4. Ruhzâx khâna alâyzo fôyuw iji ûd aminta axâbiggnabe manka '
5. Magnît; yakhnimâm ziq zita attâyebe marhabba'be matgêbalma magnît yabarsumêl

Wissa môshasa yâshôzâl duwââch

Iji mahxabsa

“Aâûdhu billâhi minash shayxânir rajîm. Bismil lâhir rahmânir rahîm. Nawaytul wudû”

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ نَوَيْتُ الْوُضُوءَ

Af malqâlaqsa

“Allâhumma aâinnâ âalâ dhikrika wa shukrika wa husni àibâdatik”

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

Istinshâq môshasa

“Allâhumma arîhnâ râihatal jannah”

Fît mahxabsa

“Nawaytu rafâal hadathil aâshgari lillâhi taââlât. Allâhumma bayyid wajhî yawma tabyaddul wujûh”

نَوَيْتُ رَفْعَ الْحَدَثِ الْأَصْغَرِ لِلَّهِ تَعَالَى اللَّهُمَّ بَيْضُ وَجْهِي يَوْمَ تَبَيَّضُ الْوُجُوهُ

aminta “Nawaytux xâhârata lişsalâti, Allâhumma bayyid wajhî yawma tabyaddul wujûh”

نَوَيْتُ الطَّهَارَةَ لِلصَّلَاةِ اللَّهُمَّ بَيْضُ وَجْهِي يَوْمَ تَبَيَّضُ الْوُجُوهُ

Qagnît iji mahxabsa

“Allâhumma (a)âxînî kitâbî biyamînî fahâsibnî hisâban yasîrâ”

اللَّهُمَّ اعْطِنِي كِتَابِي بِيمِينِي فَحَاسِبْنِي حِسَابًا يَسِيرًا

Bito iji mahxabsa

“Allâhumma walâ taâxînî kitâbî bishimâlî walâ min warâi zhâhrî fa hâsibnî hisâban yasîrâ”

اللَّهُمَّ وَلَا تَعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَلَا مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي فَحَاسِبْنِي حِسَابًا يَسِيرًا

Urûs mahâsassa

“Allâhumma harrim shaârî wa basharî minan nâr”

Uzun mahxabsa

“Allâhumma (i)jjâalnî minal ladhîna yastamiâunal qawla fayattabiâuna ahsanâh”

اللَّهُمَّ أَجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَه

Qagnît ingir mahxabsa

“Allâhumma tabbit qadamayya âalaš shîrâxil mustaqîmi yawma tazillu fîhal aqdâm”

اللَّهُمَّ ثَبِّثْ قَدَمَيَّ عَلَى الصَّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ يَوْمَ تَزَلُّ فِيهَا لِلْقَدَامِ

Bito igir mahxabsa

“Sûratul qadr”

Wissa zabôradôsa yâshôzâl duwâ'

"Ashhadu an lâ ilâha illal lâhu wahdahu lâ sharîka lahu waashhadu anna muhammadan âabduhu warasûluhu. Allâhumma (i)jâalnî minat tawwâbîna wa(i)jâalnî minal mutaxâhhirîna wa(i)jâalni min âibâdikaš šâlihîna. Subhânâkal lâhumma wabihamdiка ashhadu an lâ ilâha illâ anta astaghfiruka waatûbu ilayka. Wa sallal lâhu âalâ sayyidinâ muhammadin waâalâ âlihi wašahbihi wa sallama".

أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهُدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ
 التَّوَالِيْنَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ وَاجْعَلْنِي مِنَ عِبَادِكَ الصَّالِحِيْنَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ
 أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
 وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Tayammum التَّيَمُّمُ

Tayammum bâti miy attâyle xâirma daraq zita afarbe wissa mosha bâytînta.

Tayammumle sharxiyâchzo

1. Xâhir miy qibâc. Miyzo halgirûm maschale bilây zaybiq aminta miyzôw madêja zaytifarâk khânakîra
2. Ahad ayna nattu zâlbâma miy nakaêwgir nattuzôw yazzârfâzâl khânakîra
3. Zâl miyw bahâimâch massêchale yitkhashzâl khânakîra
4. Afarzo xâhir, daraqma sîsa zâlba mokhna halba. Shihshêrabah talâqaxagira yôqumêl
5. Salât waqtizo mabôa halba. Fardi salâtle salâtzo waqtî zalbôabe tayammum môsha yôqumêl
6. Kullu fardi salâtlêm hajîs tayammum môsha yatkîshahal. Sunna salât khânakîra ahad tayammumbe masgad yitfarâkâl

7. Miy qibâc sababbe yâshôzâl tayammum khânagira tayammumzôw môsha bêqad miy mafâca

Tayammumle wâjib zitayu ishôtâch

1. “Nawaytu istibâhata fardîs šalâh” نَوَيْتُ إِسْتِبَاحَةً فَرَضَ الصَّلَاةِ bâytibe niya môsha
2. Kôtgira dachîw mahmaxbe fit wâ kôt ijîw ilâ kurumbây mahâsas
3. Lâyle zitqêqalâw tartîbbe môsha

Tayammumle sunna zitayu ishôtâch

1. “Bismil lâhir rahmânir rahîm” bâyti
2. Suwâk môsha
3. Qagnît ijîw bito iji bêqad mahâsas
4. Ishôtâchzôw matkhîtâtalbe qalah zalâyôbe môsha (muwâlâh)

Tayammum yabarsizâlu ishôtâch

1. Wissa yabarsizâl jammium tayammum yabarsâl
2. Miy qibâcle tayammum zâshale miy tarakhabagira. Nattule zâshâm nattuzôbe hawagira
3. Islâm dînbe mawxa' (riddah)

Tayammum yashbôzâlkut

“Bismil lâhir rahmânir rahîm” isâyô beher niya yâshôma afarzôw kôt ijibe baxxahbe yimahxôma kôt ijibe fit jammiuw yahâssohol. Beherzôm afaruw hajisbe nadikutbe yimahxôma bito ijibe qagnît ijîw ilâ kurumbây kullo attâyuwum matmâsalbe yahâssohol, azzôkutbêzo qagnît ijibêm bito ijîw ilâ kurumbây yahâssohol.

Khuffi Mahâsas مَسْنُخُ الْخُفَّينَ

Khuffi mahâsas nilâzâna yî tahayle zitqêqalu sharxiyâchuw zatmâlaa wissa môshasa ingiruw mahxab attâyle khuffizo lâyzôw miybe mahâsasuwinta.

Khuffi mahâsasle sharxiyâchzo

1. Khuffizo ziqma faxanbe zaytifaj mokhna halba
2. Khuffizo xâhir gôgabe aminta miy huluf zayûsh shiibe ziddalaga mokhna halba
3. Khuffizo wissasa mathaxab zâlba attây ingiruw yaqûflizâl mokhna halba
4. Khuffizo zitqadada aminta nudul zâlba mokhna êlbâm
5. Khuffizo zigadara wâ zânasa rukhubtibe xâhir iskhâno beherle matlabas halba

Khuffizo âytaqêssi waqtile yitlabasâl

1. Musâfir zaltâle ahad mälzu wâ ahad mishêtle (24 saa) yitlabasâl
2. Musâfir zitâma kôt ayam aminta azzobe ziyâdale yiñxzâlle shiishti ayamille (72 saa) yitlabasâl
3. Lâyle zitqêqala waqtî yithêlaqâzâl khuffizo zitlabasasa zinâra wissa zibarasasâbênta

Khuffi mahâsasuw yabaxlôzâlu ishôtâch

1. Khuffizôw ingirbe zâcôsa aminta khuffizo taqadadagira (ahad ingirzo khânagirum)
2. Zigadara rukhubti (hadatul akbar) zitrakhabasa
3. Khuffizo matlabas zâlbâqêssi waqtî zikhânasa

Khuffîw minkutbe yahâssohol

Qagnît ingir khuffîbe mêgalma bito ingir khuffîw matkhêtalbe isahadgira yahâssohol. Khuffizôw ruxxa ijibe aminta ayyi ruxxa zita shiibe mahâsas yitfarakâl. Khuffizo lây garabuw ahad axâbiggnabe mahâsas yôqâl.

SALÂT الصَّلَاة

Salât hammisti islâmnat makhazuyâchbe ahadzônta. Salât ishôt wâ bâlôt zilahada zikhânasa niya môshama “allâhu akbar” bâytibe yîglima “assalâmu àalaykum” bâytibe yitbôradâl. Salât kôt aynabe yissâadâl.

1. Rukû’, sujûd wâ maqra’ zâlba. Yi kôtle yissâadâl
  - Ruh hawâzbe fardi zita (فرض عین) bâytîm ayyi islâm waldibe wâjib zita hammisti waqtî salât
  - Sunna zita (الصلوة النافلة) bâytîm zitwadadama dirqi massagad zalêlbâ salâtinta, yakhnimâm ruh hawâzzo khashagira yisagdâzâlma tasagadagira sawâb yitrakhabbâzâl
2. Rukû’ wâ sujûd zalêlbâma “allâhu akbar” wâ maqrq’ muxxi zâlba. Yîzôm summutbe fardi zita (فرض كفاية) bâytîm islâm waldâch jammi’be wâjib zitâma ahad garabzo sagadêwgira ziqařâchbe fardinatzo yûrdizâl; jinâizbe yissagadzâl (şalâtul janâzah) salâtinta.

Fardi Salâtâch الصلوات المفروضة

Islâm waldi dirqi masgad zâlba salâtuw fardi salât yilohol. Fardi salâtâch hammistîntayu. Fardi salât kullo islâm, âqilma bâligh zitâbe wâjibinta (فرض عین). Yî hammisti salâtâch wâjibnatziyûw zayiman kâfirinta. Yî salâtâch waqtiziyube massagad yinabribayohol.

Hammisti Fardi Salâtâch wâ Waqtiziyu

1. Subhi   2 rakaa

Waqtizo mazâgnêy kôttâgn “shafaq”be mêgal ilâ ûr mawxa’inta.

2. Zuhri 4 rakaa

Waqtizo û sami guttibe xît zaw zâtisâbe (Awustirâliyabe û kiltûcbe ilâ û kiltibû' zaw zâtisâbe) mîgal ilâ ahad shii câyazo qunnizôbah massa massa yukhuniqêssînta.

3. Asri 4 rakaa

Waqtizo ahad shii câyazo qunnizôbah massa massa zikhânasâbe mîgal ilâ û tubûi qêssi.

4. Maghrîb 3 rakaa

Waqtizo û zibôtisâbe mîgal ilâ "shafaql ahmar" yubûiqêssi.

5. Ishâi 4 rakaa

Waqtizo "shafaql ahmar" zibôasâbe mîgal kôttâgn "shafaq" yûciqêssi.

Salât masgad harâm yukhunbâzâl waqtî

Yitkhêtaluzâlu waqtiyâchbe sunna salât masgad harâminta.

1. Asri salât beherle ilâ û tubûiqêssi
2. Subhi salât beherle ilâ û tûciqêssi
3. Ûr zôxa'tisa ilâ ïnbe titriiqêssi (2 metres haf tiliqêssi)
4. Ûr mabôaze bêqad tubû 'bâzât attây qêhêy zitâsa
5. Ûr sami guttibe zâltisa ilâ zaw tiliqêssi

SALÂT MÂNBE WÂJIBINTA

1. Islâm waldibe
2. Bâligh zitâbe
3. Âqil zitâbe bâytîm jinâm zaltâbe
4. Wahribe yidîjîzâl dam (haydi) wâ mawlad beher yidîjîzâl dam (nifâs) zalîlbêbe
5. Dônqa wâ / aminta ballanatbe zaltiwalada

Waqtizôbe almasgad

Salâtuw waqtizôbe almasgad harâminta illâwa yitkhêtalzâlu sababâchle bilây :

1. Ahad salât waqtî mêgalbe ilâ matbôradzo magnîtbe huluf bâyagira
2. Ahad salât waqtî mêgalbe ilâ matbôradzo risâôtbe huluf bâyagira
3. Ahad salât waqtî mêgalbe ilâ matbôradzo jinâm, gaggaba wâ zimsâasala bôradagira
4. Wahri dam (haydi) wâ mawlad beher dam (nifâs) zâlbe indôch

Qadâ' Salât

Qadâ' salât fardi salâtma waqtizo huluf isâya beher yissagadzâlinta. Qadâ' salât zissagadasa qadâ' zitânatuw niyasa matqêqal yinabribahal. Misâlle yissagadzâl qadâ' salât zuhri khânagira "Uşalli fardaż žuhri arbaâa rakaââtin fardan wâjiban qadâan lillâhi taââlâ" أَصْلِي فَرْضَ الظُّهُرِ أَرْبَعَ رَكْعَاتٍ فَرْضًا وَاجِبًا قَضَاءً لِلَّهِ تَعَالَى bâytima magad.

SALÂT SHARXIYÂCH شُرُوطُ الصَّلَاةِ

Ahad fardi salât sharxiyâchzo altimâlaagira taqêbalôt yinabrâmêl (sah yukhunumêl). Fardi salât sharxiyâch yitkhêtalzâlâchintayu :

1. Islâm mokhna
2. Bâligh mokhna
3. Salât waqtî mabôa
4. Salât makhazuyâchzôw (rukni) môqa
5. Xâhir (zânasa wâ zigadara rukhubtibe) mokhna
6. Qâm, irâz wâ yissagadbâzâl attây xâhir mokhna
7. Awrâw mashêmaq
8. Qibla garab mahêjama masgad

Salât Ishôtach

Salât ishôt masgadsa yashôzâl ishôtinta. Salât usxube shiishti ayna ishôtâch halu. Azziyâchum :

1. Makhazu (رُكْنٌ) Ishôt

Salât masgadle makhazu ishôtuw “rukni” yilohol. Makhazu ishôt wâjibzitâma dirqi mokhna zâlba ishôtinta. Ahad salâtbe makhazu ishôt altimâlaagira salâtzo bâxil yukhunâl.

2. Fizbe Zitwadada Sunna (بَعْضٌ) Ishôt

Salâtbe fizbe zitwadada sunna ishôtuw “abââd” ishôt yilohol. Fizbe zitwadada sunna ishôt yakhnimâm altimâlaagira salâtuw yabaxlâmêl. Yakhnimâm risâôt sujûd (sujûdus sahwi) mawrad yatkhîshâl.

3. Zitwadada Sunna (هِيَّةٌ) Ishôt

Salâtbe zitwadada sunna ishôt “hayât” ishôt yilohol. Yî ishôt zitwadada sunna ishôt yakhnimâm altimâlaagir salâtuw yabaxlâmêl risâôt sujûd (sujûdus sahwi) mawradum yatkhîshâmêl.

أَرْكَانُ الصَّلَاةِ Salât Makhazu Ishôtâch

Salât makhazuyâch (rukni) assirâ sâttîntayu (17). Azziyâchum :

1. Niya
2. Mêgalsa “Allâhu Akbar” (takbiratul ihrâm) bâyti
3. Firâköt zâla maqânâna masgad
4. “Sûratul Fâtihâ” maqra’
5. Rukû’ môsha
6. Rukû’be xît margaz (“xuma’nînah” môsha)
7. Rukû’be fiz bâytima maqânâna
8. Qunnibe xît margaz (“xuma’nînah” môsha)
9. Kôtgir sujûd mawrad

10. Sujûdbe xît margaz (“xuma’nînah” môsha)
11. Kôt sujûdâch mâbaynabe matgêbal
12. Kôt sujûdâch mabaynabe zitgêbalôsa xît margaz (“xuma’nînah” môsha)
13. Matbôrad rakaabe matgêbal
14. Matbôrad rakaabe zitgêbalôsa attahiyyâtu maqra’
15. Nabibe salât wâ salâmat môrad
16. “Assalâmu àalaykum” bâyti
17. Lâyle zitqêqalâchuw tartîbbe môsha

أَبْعَاصُ الصَّلَاةِ Salâtbe Fizbe Zitwadadu Sunna Ishôtâch

Fizbe zitwadadu sunna ishôtâch siddistîntayu (6). Azziyâchum :

1. Kôt rakâabe ziyâda zisagadôsa mêgal attahiyyâtule matgêbal
2. Mêgal attahiyyâtu maqra’
3. Subhi wâ witri zisagadôsa “duââul qunût” môsha
4. “Duââul qunût” zâshôsa qunnibe maqânâan
5. Kôt attahiyyâtubêm nabibe salât wâ salâmat môrad
6. Matbôrad attahiyyâtube nabi ahlâchziyube salât wâ salâmat môrad

هَيَّاتُ الصَّلَاةِ Salâtbe Zitwadadu Sunna Ishôtâch

Zitwadadu sunna ishôtâch assirâ hammistîntayu (15). Azziyâchum :

1. Ijîw ilâ marmar aminta uzun yitkhêtalzâlu attâyâchbe haf môsha
  - o Salât moggadle “Allâhu Akbar” zâyôsa
  - o Rukû’ mawradsa
  - o Rukû’be haf zâyôsa
  - o Mêgal attahiyyâtube haf zâyôsa
2. “Duââul iftitâh”, sûratul fâtiha wâ alây sûra maqra’sa qagnît ijîw bito iji lâybe wazana wâ hanbûrxi mabaynabe môrad

3. “Duââul iftitâh” maqra’
4. “Aâûdhu billâhi minash shayxânir rajîm” bâyti
5. Waqtî wâ aynazôkutbe awbe aminta ishêtbe maqra’
6. “Sûratul fâtiha” istiqaraa beherle âmîn bâyti
7. “Sûratul fâtiha” beherle ahad “sûrah” aminta anasagira shîshti âyât qurân maqra’
8. Rukû’ aminta sujûd mawradsa wâ sujûdbe aminta attahiyyâtube haf bâytisa “Allâhu Akbar” bâyti
9. Rukû’be haf bâytisa “Samiâal Lâhu Liman Hamidah” bâyti
10. Rukû’ zôradôsa shîshtigir “Subhâna Rabbiyal Âazîm” bâyti
11. Rukû’sa iji ûduw gilib lâybe moradma abôchle axâbiggnâchuw makfat, indôchle axâbiggnâchuw masâmat
12. Sujûd mâbeynabe zitgêbôsa axâbiggnâch summutziyu iji ûduw tahay garab môshama wadri lâybe (gilibbe lâyle) môrad
13. Mêgal attahiyyâtu wâ sujûd mâbaynabe zitgêbôsa bito ingir lâybe matgêbalma **الْفُتْرَاش** qagnît ingir axâbiggnâchuw qibla garab maqnâ. Matbôrad attahiyyatube dachibe matgêbalma bito ingiruw qagnît ingir tahay mêsabma **التَّوْرُك** qagnît ingir axâbiggnâchuw qibla garab maqnâ’. Kôt attahiyyâtulêm zitgêbôsa qagnît iji axâbiggnâchuw gabata lahhâsâw bilây masâmatma attahiyyâtu usxube “illal lâh” zâyôsa gabata lahhâsâw ilâ yabûrdôqêssi qibla garab maqnâ ’ yitmalahâl
14. Kôttângir “Assalâmu Âalaykum” bâyti
15. Mêgal “Assalâmu Âalaykum” bâytisa kil qagnît mahêja kôttâgnsa kil bito mahêja

SALÂT YABAXLIZÂL ISHÔT ﺍﺻْلَادِ مُبْطِلَاتٍ

Salât yabaxlizâlâch zahxagnintayu (9). Azziyâchum :

1. Amdibe (yûqôzâl) salât usxube massânan, ma’nâ’ zalêla khânagirzo kôt châla (syllable) zâla xaba massêma’ aminta awbe masêhaq
2. Salât ishôtbe qâci zita aqaxîrabe kôtgira aminta shîshtigira kushkush (harakah) bâyti
3. Zigadara aminta zânasa rukhubti (hadâ) sababbe xâhirnat maqbax

4. Najis shii qab bâyti illâwa najis shiizo daraq khânama ijibe zaltinakaabe mag'gnale tafarakagira bilây
5. Amdibe awra takafatagira; aliqôtbe khânagirama faxanbe aqôfalôgira salât yibaxlumêl
6. Niya manâwax
7. Wazanâw qibla garabbe alâyfôgn môsha
8. Salâtbe isâlo mabla' aminta mascha xiqqassho khânagirum
9. Islâm dînbe mawxa'

SALÂT USXUBE ZIXXALAA ISHÔT مُكْرُوهَاتِ الصَّلَاةِ

Salât usxube zixxalau ishôtâch zahxagnintayu (9). Azziyâchum :

1. Fîtuw qibla garabbe alâyfôgn môsha illâwa salât mabôradle "Assalâmu Âalaykum" bâytile bilây
2. Yisagdôzâl kil sami, kil qagnît aminta kil bito mahêja
3. Qâmuw ahad ingir garab zaw môsha
4. Ahad shiibe matrêgaz
5. Wissa môy mohra yatkîshzâl, zalhârôbe masgad
6. Jamâa zissagadasa imâmuw ishôtbe matkhétal attâyle azzobah massa massa ahad ishôtuw môsha
7. Sujûd zôradôsa jji ûduw bilây kurumbâyuw dachi matnêka '
8. Salâtbe isâlo kil êqad (qibla garab) aminta kil qagnît tuf bâyti
9. Awbe matqara' zâlba salâtuw isshêtbe maqra' azzôkutzô isshêtbe matqara' zâlbâw awbe maqra'

Qunnibe Masgad Zayfirak

Qunnibe maqânanma masgad nattu sababbe zayrifak matgêbalma masgad yifarkâl. Matgêbalma masgad zayfirakum zag bâytima masgad yifarkâl. Zag yilma yisagdizâlle qagnît

garabbe zag bâytima fîtuw qibla garab môshama masgad sunnânta. Mêxaqbe zag bâyti zayfirakum hacile haci zag bâytima ingiruw qibla garab môshabe masgad yifarkâl. Rukû' wâ sujûd mawrad zayfirak urûsuw lây wâ tahay môshabe, azzôw zayfirak ïnuw lây wâ tahay môshabe, azzôw zayfirakum qalbizôbe mawrad yifarkâl.

Salât masgad bêqad sunna ishôtâch

Salât masgad bêqad azân môsha wâ azân beherum iqâma mosha sunnânta.

Azân الْأَذَان

Allâhu akbar Allâhu akbar

2 gira

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Ashhadu an lâ ilâha illal lâh

2 gira

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولَ اللَّهِ

Ashhadu anna Muhammadan rasûlul lâh

2 gira

حَيٌّ عَلَى الصَّلَاةِ

Hayya âalaś šalâh

2 gira

حَيٌّ عَلَى الْفَلَاحِ

Hayya âalal falâh

Allâhu akbar Allâhu akbar

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ

Lâ ilâha illal lâh

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Subhi azân khânagira "Hayya âalal falâh" kôtgira isâyô beher "Allâhu akbar Allâhu akbar"

bâyti bêqadle "Aşşalâtu khayrun minan nawm" الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ kôtgira yilohol.

Azân yâshôzâl yixxenabzâl usu' lâzim (azân yâshizâl) yilâzâluw eherzo margiragabma bâyti sunnânta yakhnimâm "Hayya âalaś šalâh" wâ "Hayya âalal falâh" zâyasa "lâ hawla walâ quwwata illâ billâhil âaliyyil âazîm" لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ yilohol.

Azzôkutzo subhi azânsa "Aşşalâtu khayrun minan nawm" zâyasa "şadaqta wa bararta" صَدَقْتَ وَبَرْزَتَ yilohol.

Adhâن beherle duwâ'

"Allâhûmma rabba hažihid daawatit tâmmah, waššalâtil qâimah, âti sayyidanâ Muhammadanil wasîlata walfadîlah, waddarajatal ââlitar raffâah, wabâathul maqâmal mahmûdah alladhî waâadtahu yâ šâdiqal waâdi ïnnaka lâ tukhliful mîââd".

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ،
وَالدَّرَجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّفِيعَةَ، وَابْعَثْهُ الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ الَّذِي وَعَدْتَهُ يَا صَادِقَ الْوَعْدِ إِنَّكَ لَا
تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

Iqâma الْإِقَامَة

Allâhu akbar Allâhu akbar

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ

Ashhadu an lâ ilâha illal lâh

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Ashhadu anna Muhammadan rasûlul lâh

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

Hayya àalaš šalâh

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

Hayya àalal falâh

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

Qad qâmatiš šalâtu

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

Allâhu akbar Allâhu akbar

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ

Lâ ilâha illal lâh

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Iqâma zashôsâm yixxenabzâl u'su" Qad qâmatiš šalâh" zâyôsa "aqamahal lâhu wa adâmahâ" أَقَامَهَا اللَّهُ وَأَذَامَهَا yilâl.

Salât minkutbe yissagadâl

Hammisti waqtî yissagadzâl salât kôt, shîshti wâ harat rakaâ zita zâlbâle bâyti yissagadbâzâl ûgâw malmadle yilîhmanakut harat rakaâ zitâw mansa'be isahad rakaabe yissagadbâzâlkutuw nahêj. Azzo beherum kôt, shîshti wâ alây harat rakaâ zitayâch min aynabe yitlâyâlûw nihîjâna. Misâlle zuhri salâtuw nasa'nagira.

Salât yisagdizâl salâtle yatkîshâzâl sharxiyâchzôw isatmâlaa beherle yitkhêtalzâl ûgabe yisagdâl.

Zuhri Minkutbe Yissagadâl

1st rakaa

“Uşallî fardaž žuhri arbaâa rakaââtin fardan wâjiban adâan lillâhi taââlâ.”

أَصْلِي فَرْضَ الظُّهُرِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فَرِضاً وَاجِبًا أَدَاءً لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya yâshôma kôt ijîw kim lây ilâ marmar qiyâs haf môshabe “allâhu akbar” **اللَّهُ أَكْبَرُ** yilôma yâgdohol.

Azzôbeherum qagnît ijîw bito iji lâybe hamburxi wâ wazana mâbeynabe yârdôma yitkhêtalzâl duwâuw (duââul iftitâh) yâshohol.

“Allâhu akbaru kabîrâ, walhamdu lillâhi kathîrâ, wasubhânal lâhi bukratan waasîlâ. Wajjahtu wajhî lilladhî faxaras samâwâti walarda hanîfan musliman wamâ ana minal mushrikîn, inna šalâtî wanusukî wamahyâya wamamâtî lillâhi rabbil ââlamîn, lâ sharîka lahu wabidhâlika umirtu waana minal muslimîn”.

اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا. وَجَهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَي وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذِلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

Yatkhîtlômâm “sûratul fâtiha” سُورَةُ الْفَاتِحَةِ يقاروله.

“Aâûdhu billâhi minash shayxânir rajîm”.

“Bismil lâhir rahmânir rahîm. Alhamdu lillâhi rabbil âlamîn. Arrahmânir rahîm. Mâliki yawmid dîn. Iyyâka naâbudu wa iyyâka nastaaâîn. Îhdina širâxal mustaqîm. Širâxal ladhiha anâamta âalayhim ghayril maghdûbi âalayhim waladâ dâllîn. Âmîn”.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ. مَالِكُ يَوْمِ الدِّينِ. إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ. إِهْدِنَا الصَّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ. صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالُّينَ. آمِينٌ.

Azzôbeherum ahad “sûrah” aminta anasagira shîshti âyât qurân yiqarohol.

“Bismil lâhir rahmânir rahîm”.

“Qul huwal lâhu ahad. Allâhu šamad. Lam yalid walam yûlad. Walam yakun lahu kufuwwan ahad”.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ. اللَّهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَّْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ
Yî beher ijîw ilâ marmar qiyâs haf môshabe “allâhu akbar” اللَّهُ أَكْبَرُ yilôma kôt ijibe kôt gilibuw malhadbe hacîwum massa massa môshabe rukû’ yâshohol. Rukû’be isâlôm yikhêtalzâl tasbîhâtu shîshtigira yashohol.

سُبْحَانَ رَبِّيِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ “Subhâna rabbiyal âazîm wabihamdihi”

Yatkhîtlômâm “Samiâal lâhu liman hamidah” سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ qiyâs haf môshabe qunnibe yiqânnohol. Qunnibe isâlo “Rabbanâ lakal hamd” yilohol.

Yatkhîtlômâm “allâhu akbar” اللَّهُ أَكْبَرْ yilôma sujûd yûrdohol. Sujûd zôradôsa mègal gilibâchuw beherzôm iji ûdâchuw matbôradbêm qafat wâ ûfuw dachi matnêka’ yitwadadâl. Sujûdbe isâlôm yitkhétalzâl tasbîhâtuw shiishtigira yâshohol.

سُبْحَانَ رَبِّيِ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ

Yatkhîtlômâm “allâhu akbar” اللَّهُ أَكْبَرْ baytibe yitgêbalohol. Zitgêbalôsa bito ingir lâybe matgêbalma qagnît ingir axâbiggnâchuw qibla الْإِفْتِرَاشِ garab yaqanukut môsha yitmalahâl. Matgêbalbe isâlo yitkhétalzâl duwâuw yâshohol.

“Rabbi (i)ghfirlî warhamnî wajburnî warfaânî warzuqnî wahdinî waââfinî waâfu âânnî”

رَبُّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاجْبُرْنِي وَارْفَعْنِي وَاهْدِنِي وَاعْفْ عَنِّي

Yatkhîtlômâm “allâhu akbar” bâytibe mègal sujûdbah ayna zita sujûd yûrdohol. Yî sujûdbêm mègal sujûd ayna tasbîhât yâshohol. Matkhétalbêm “allâhu akbar” اللَّهُ أَكْبَرْ bâytibe kôttâgn rakaale qunnibe yiqañnohol.

2^{tâgn} rakaâ

Kôttâgn rakaâ ahattâgn rakaabah hammisti attâyebe bilây alây kullu shiizôm ahadinta. Yî rakaâ ahattâgn rakaabe yitlâyâzâlum yitkhétalzâlu attâyâchbênta.

1. “Duââul iftitâh” yâshômêl
2. “Aâûdhu billâhi minash shayxânir rajîm” yilômêl
3. “Sûratul fâtihah” beher yiqañzâl qurân mègal rakaabe zitqaraa alkhânanagira yitwadadâl
4. Matbôrad sujûdbe “allâhu akbar” bâytima qunnibe maqânan attâyle sujûdâch mâbeynabe zitgêbalohol aynabe attahiyyâtule yitgêbalohol
5. Matgêbalbe isâlo mègal attahiyyâtûw التَّشْهُدُ الْأَوَّلُ yiqañoma zabôradôsa “allâhu akbar” اللَّهُ أَكْبَرْ bâytibe shiishtâgn rakaale qunnibe yiqañnohol

Mêgal Attahiyyâtu

“Attahiyyâtu almubârakâtu aššalawâtu axxayyibâtu lillâh. Assalâmu àalayka ayyuhâن nabiyyu warahmatul lâhi wabarakâtuň. Assalâmu àalaynâ waâalâ àibâdil lâhiš sâlihîn. Ashhadu an lâ ilaha illal lâh. Waashhadu anna muhammadan rasûlul lâh. Allâhumma salli àalâ sayyidinâ muhammad.”

الشَّهْدُ الْأَوَّلُ

الْتَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.
السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. وَأَشْهُدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللَّهِ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

3^{taġn} rakaa

Shishtâgn rakaa kôttâgn rakaabah kôt attâybe bilây alây kullu shiizôm ahadinta. Yî rakaa kôttâgn rakaabe yitlâyâzâlum yitkhâtalzâlu attâyâchbênta.

1. “Sûratul fâtihah” isqaraôbeher alây qurân yitqaraumêl
2. Kôttâgn sujûdbe “allâhu akbar” **اللَّهُ أَكْبَرُ** bâytima attahiyyâtule matgêbal attâyle harattâgn rakaale qunnibe yiqañnohol

4^{taġn} rakaa

Harattâgn rakaa shishtâgn rakaabah ahad attâybe bilây alây kullu shiizôm ahadinta. Yî rakaa shishtâgn rakaabe yitlâyâzâlum kôttâgn sujûdbe “allâhu akbar” **اللَّهُ أَكْبَرُ** bâytima qunnibe maqânan attâyle âkhir attahiyyâtule **الشَّهْدُ الْآخِرُ** yitgêbalohol. Yî attahiyyâtule zitgêbalôsa dachibe matgêbalma bito ingiruw qagnît ingir tahay mêsabma qagnît ingir axabiggnâchuw qibla garab **التُّورُك** yaqanukut môsha yitmalahâl.

Âkhir Attahiyyâtu

"Attahiyyâtu almubârakâtu aššalawâtu axxayyibâtu lillâh. Assalâmu àalayka ayyuhâن nabiyyu warahmatul lâhi wabarakâtuh. Assalâmu àalaynâ waàalâ àibâdil lâhiš šâlihîn. Ashhadu an lâ ilaha illal lâh, waashhadu anna muhammadan rasûlul lâh. Allâhumma salli àalâ sayyidinâ muhammadin àabdiка warasûlikan nabiyyil ummiyyi waàalâ âli sayyidinâ muhammadin waazwâjîhi wadherriyâtihi kamâ šallayta àalâ ibrâhîma waàalâ âli ibrâhîm; Wabârik àalâ sayyidinâ muhammadin àabdiка warasûlikan nabiyyil ummiyyi waàalâ âli sayyidinâ muhammadin waazwâjîhi wadherriyâtihi kamâ bârakta àalâ ibrâhîma waàalâ âli ibrâhîma fil àâlamîna ïnnaka hamîdun majîd. Allâhumma innî aâûdhu bika minal ma'tami walmaghram , waaâûzu bika min àadhâbil qabr, wamin fitnatil mahyâ walmamât, wamin fitnatil masîhid dajjâl."

التَّشْهُدُ الْأَخِيرُ

الْتَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ . السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ .
 السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ . أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ . وَأَشْهُدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللَّهِ . اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْأَمِيِّ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّاتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْأَمِيِّ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّاتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ . اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ . وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَى وَالْمَمَاتِ ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ .

Attahiyyâtu zabôradôsa mêgal qagnît garab mahêjabe "Assalâmu àalaykum wa rahmatul lâhi wabarakâtuh" yilôma azzôbeherum bito garab mahêjabe "Assalâmu àalaykum wa rahmatul lâhi wabarakâtuh" bâytibe zuhri salâtuw yabûrdohol.

Alây Salâtâch Zuhri Salâtbe Min Attâybe Yitlâyâlu

Niya النية

Kullu salâtlêm ây salâtintâw misti rakaântâw yiqlizâl ûgabe niya yâshohol. Ziqaru salâtâchle yikhêtalzâl ûgabe niya yâshohol.

Subhi Salâtle

“Uşallî fardaş şubhi rakaâatayni fardan wâjiban adâan lillâhi taââlâ”

أَصَلِّي فَرْضَ الصُّبْحِ رَكْعَتَيْنِ فَرْضًا وَاجِبًا أَدَاءً لِلَّهِ تَعَالَى

Asri salâtle

“Uşallî fardal àaşri arbaâa rakaââtin fardan wâjiban adâan lillâhi taââlâ”

أَصَلِّي فَرْضَ الْعَصْرِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فَرْضًا وَاجِبًا أَدَاءً لِلَّهِ تَعَالَى

Maghrib Salâtle

“Uşallî fardal maghribi talâta rakaââtin fardan wâjiban adâan lillâhi taââlâ”

أَصَلِّي فَرْضَ الْمَغْرِبِ ثَلَاثَ رَكَعَاتٍ فَرْضًا وَاجِبًا أَدَاءً لِلَّهِ تَعَالَى

Ishâi Salâtle

“Uşallî fardal àishâi arbaâa rakaââtin fardan wâjiban adâan lillâhi taââlâ”

أَصَلِّي فَرْضَ الْعِشَاءِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فَرْضًا وَاجِبًا أَدَاءً لِلَّهِ تَعَالَى

Subhi Minkutbe Yissagadâl

Subhi salât kôt rakaat muxxi zitâle bâyti zuhri salât kôt rakaato yissagadbâzâl ûgabe yissagadzâlista harat attâyâchbe yitlâyâl. Yitlâybâzâl attâyâchum yitkhêtalzâlâchintayu.

1. Yi bêqadle niyâw yinakzâlbe zitqêqalakut subhi salâtle niya yâshohol
2. Kullu “allâhu akbar” zâyôsa, “suratul fâtiha” ziqařaôsa, alây sûra (anasagira shîshti âyât) qurân ziqařaôsa, “samiâal lâhu liman hamidah” zâyôsa wâ “assalâmu âalaykum warahmatullâh” zâyôsa awbe yilohol
3. Kötâgn rakaabe “samiâal lâhu liman hamidah” zâyôma “rabbanâ lakal hamd” isâyôbeherle duwâ’le iji haf moshabe “du àâul qunût” دُعَاءُ الْقُنُوتِ yâshohol
4. Mêgal attahiyâtu attâyle âakhir attahiyâtu yâshohol

“Duââul Qunût”

“Allâhumma (i)hdinî fîman hadayt. Waââfinî fîman âafayt. Watawallanî fîman tawallayt. Wabârik lî fîmâ aâxayt. Waqinî birahmatika sharra mâ qadayt. Fainnaka taqđî walâ yuqdâ âalayk. Wainnâhu lâ yadhillu man wâlayt. Walâ yaâizzu man âadayt. Tabârakta rabbanâ wataââlayt. Falakal hamdu âalâ mâ qadayt. Astaghfirukal lâhumma waatûbu ilayk. Wašallal lâhu âalâ sayyidinâ muhammadinin nabiyyil ummiyyi waâalâ âlihi wašahbihi wasallam”.

دُعَاءُ الْقُنُوتِ

اللّٰهُمَّ أَهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ . وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ . وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ . وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ . وَقِنِي بِرَحْمَتِكَ شَرَّ مَا قَضَيْتَ . فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ . وَإِنَّهُ لَا يَذَلُّ مَنْ وَالْيَتَ . وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ . تَبَارَكْ رَبُّنَا وَتَعَالَيْتَ . فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا قَضَيْتَ . أَسْتَغْفِرُكَ اللّٰهُمَّ وَأَتُوْبُ إِلَيْكَ . وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدِ النَّبِيِّ الْأَمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Asri Minkutbe Yissagadâl

Asri salât wâ zuhri salât mâbeynabe niya bilây ahad farqîm êlbayûm. Yî bêqadle niyâw yinakzâlbe zitqêqalakutbe asri salâtle niya yâshohol.

Maghrib Minkutbe Yissagadâl

Maghrib salât shiishti rakaaz muuxi zitâle bâyti zuhri salât shiishti rakaazo yissagadbâzâl ûgabe yissagadzâlista shîshti attâyâchbe yitlâyâl. Yitlâybâzâl attâyâchum yitkhêtalzâlâchintayu.

1. Yi bêqadle niyâw yinakzâlbe zitqêqalakut maghrib salâtle niya yâshohol
2. Kullu “allâhu akbar”, “samiâal lâhu liman hamidah” wâ “assalâmuâalaykum wa rahmatullâh”zâyôsa awbe yilohol azzôkutzô mêgal kôt rakaabe “suratul fâtihah” wâ alây sûra (anasagira shîshti âyât) qurân ziqaarâosa awbe yiqaarohol
3. Shîshtâgn rakaabe matbôrad sujûdbe “allâhu akbar” bâytima qunnibe maqânan attâyle âakhir attahiyyatule yitgêbalohol

Ishâi Minkutbe Yissagadâl

Ishâi salât wâ zuhri salât kôt attâyâchbe yitlâyâlu. Yitlâybôzâl attâyâchum yitkhêtalzâlâchintayu.

1. Yî bêqadle niyâw yinakzâlbe zitqêqalakut ishâi salâtle niya yâshohol
2. Kullu “allâhu akbar”, “samiâal lâhu liman hamidah” wâ “assalâmuâalaykum wa rahmatullâh”zâyôsa awbe yilohol azzôkutzô mêgal kôt rakaabe “suratul fâtihah” wâ alây sûra (anasagira shîshti âyât) qurân ziqaarâosa awbe yiqaarohol

Salât Zabôradôsa Yâshôzâl Duwâ '

Salât zabôradôsa yâshôzâl isbalbalât ayna duwââch halu. Bâdzinabe usuâchzina bizhabe yitkhêtalzâl tasbîhât wâ duwâuw yâshâlu.

"Astaghfirul lâh"   3gira

"Allâhumma antas salâm waminkas salâm tabârakta rabbanâ wataââlayta yâ dhal jalâli wal'ikrâm"

"Subhânal lâh"   33gira

"Alhamdu lillâh"   33gira

"Allâhu akbar"   33gira

"Allâhu akbaru kabîrâ, walhamdu lillâhi kaâfîra, wasubhânal lâhi bukratan waâsîlâ. Lâ ilâha illal lâhu wahdahu lâ sharîka lahu lahul mulku walâhul hamdu yuhyî wayumîtu wahuwa âalâ kulli shay'in qadîr. Allâhumma šalli âalâ sayyidinâ muhammadin fawqal awšâfi waâalâ âlihi wašahbihi ulul âadli wal'insâfi šalâtan turdîka watardâhu watardâ bîhâ àannâ yâ rabbal ââlamîn.

Allâhumma taqabbal minnâ innaka antal âazîzul hakim, watub âalaynâ innaka antat tawwâbur rahîm, wa(i)ghfir lanâ birahmatika yâ arhamar râhimîn, allâhumma (i)ghfir liâbâinâ waumma hâtinâ waustâžinâ wamashâyikhinâ waliman lahu haqqun âalaynâ yâ rabbal ââlamîn, wašallal lâhu âalâ sayyidinâ muhammadin waâalâ âlihi wašahbihi wasallam".

"Suratul fâtihah"

"Âyatul kursiy"

"Allâhumma šalli wasallim âalâ sayyidinâ muhammadin waâalâ âli muhammadin"

"Allâhumma šalli wasallim âalâ habîbinâ muhammadin waâalâ âli muhammadin"

"Allâhumma šalli wasallim âalâ shafîainâ muhammadin waâalâ âli muhammadin šallal lâhu âayhi wasallama taslîmâ"

“Lâ ilâha illal lâhu muhammadun rasûlul lâhi şallal lâhu àalayhi wasallam”

“Lâ ilâha illal lâhu muhammadun habîbul lâhi şallal lâhu àalayhi wasallam”

“Lâ ilâha illal lâhu muhammadun shafîâu khalqil lâhi şallal lâhu àalayhi wasallam”

“Àalayhâ nahiyyâ waàalayhâ namûtu waàalayhâ nubâatu in shâal lâhu minal âminîna birahmatika yâ arhamar râhimîn, âmîn.”

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ٣ مَرَّات

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

سُبْحَانَ اللَّهِ ٣٣ مَرَّات

الْحَمْدُ لِلَّهِ ٣٣ مَرَّات

اللَّهُ أَكْبَرُ ٣٣ مَرَّات

اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فَوْقَ الْأَوْصَافِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أُولُو الْعُدْلِ وَالْإِنْصَافِ صَلَاةً تُرْضِيَكَ وَنُتَضَّاهُ وَتَرْضَى بِهَا عَنَّا يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ، وَتُبْلِغْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ ، وَأَغْفِرْ لَنَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اللَّهُمَّ أَغْفِرْ لِآبَائِنَا وَأَمَّهَاتِنَا وَأَسْتَاذِنَا وَمَشَايِخِنَا وَلِمَنْ لَهُ حَقٌّ عَلَيْنَا يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. وَصَلِّ اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ .

سُورَةُ الْفَاتِحَةُ

آيَةُ الْكُرْسِيِّ

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى حَبِيبِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى شَفِيعِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدُ حَبِيبُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدُ شَفِيعُ خَلْقِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عَلَيْهَا نَحْيَى وَعَلَيْهَا نَمُوتُ وَعَلَيْهَا نُبَعْثُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الْأَمْنِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ . آمِينَ .

Risâôt Sujûd سُجُود السُّهُو

Salâtbe fizbe zitwadadu sunna ishôtâch (abââd) mâbeynabe ahadzo tarasaagirma salâtzo zaltibôradabe zitrasaanat qaxab bâyagira risâôt sujûd yûrdohol. Risâôt sujûd âakhir attahiyyâtu beher “assalâmu áalaykum” bâyti bêqad yûrdôzâl kôt sujûdinta.

Jamâa yisagdôzâl imâmzo rasaagira iherzôbe yisagdzâl (ma'mûm) abôch khânagira awbe “subhânal lâh” bâytibe imâmzôw qaxab zâshêwsa indôch khântigira bito ijizêw qagnît ijizêbe mahmaxbe qaxab tâshahat (tâshehet).

Risâôt sujûd mawradle sababâch

1. Salâtbe fizbe zitwadada sunna ishôt (abââd) zitrasaasa. Misâlzôle “duââul qunût” zalâshônat sujûd zôradôsa qaxab bâyagira
2. Salâtle makhazu zita ishôtuw âshômmo alâshômuw shakki âshôgira azzo shakki zâshôw zalâshôkutbe yihîlqôma tirfi khânagrum ziddabalasa. Misâlzôle asri salât shîshti rakaân sagadômô harat sagadôw shakki âshôgira, shîshti zisagadôkutbe yinasôma alây rakaâ isdabalô beher matbôradbe risâôt sujûd yûrdohol
3. Salâtle makhazu zítâma yitqara'zâlma (ruknal qawli) salât zayabxil ishôt risâôtbe zalattâybe taqaraagira. Misâlzôle “sûratul fâtihah”âw attahiyyâtule zitgêbôsa taqaraagira.

Risâôt Sujûd Minkutbe Yûrdohol

Risâôt sujûd âkhir attahiyyâtu istiqaraa beher “assalâmu àalaykum” zaltibâyabe yitkhêtalzâl ûgabe yûrdohol.

1. “Allâhu akbar” bâytibe sujûd yûrdohol
2. Sujûd zôradnasa “subhâna man lâ yanâmu walâ yas’ hû” aminta “yashû” attâyle “yansâ” سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنَامُ وَلَا يَسْهُو (يَنْسَى) shîstigira bâti sunnânta
3. “Allâhu akbar” bâytibe sujûdbe haf yilôma xît yitgêbohol (xuma’nîna)
4. Kôttâgngirle 1 – 3 zâluw yargabgohol
5. “Assalâmu àalaykum” bâytibe salâtuw yabûrdohol

AWRA العورۃ

Awra bâti qâmbe masshêmaq zâlba attây bâytînta. Awrâw mashêmaq salâtle sharxizônta. Masshêmaq zâlba attây yitkhêtalzâlinta :

1. Abôch waldile wâ gâfa indôchle awraziyu hanbûrxi wâ gilib mâbaynânta
2. Bilis indôch waldile awraze qâmze jammi’ illâwa fîtze wâ ijize zalta

“Sutra” السُّتْرۃ

“Sutra” bâti salât yisagdzâl êqadzôw huluf bâti harâm zitâle yisagdzâl wâ huluf yilzâl mâbeynabe yârdôzâl asxânta. Isbalbalât shiiyâch wâ asxâch “sutra” yukhunule yifarkâlu. Misâllêm digadag, salât kalîm, barti, suwâk wâ zimsâsalâch yukhunule yifarkâlu.

Salât Mathêxar قصر الصّلاة

Salât mathêxar bâyti harat rakaâ zita salâtuw mathêxarma kôt rakaâ masgad bâytînta. Musâfir zita safarbêw zâlqêssi zuhri, asri wâ ishâi salâtâchuw is'harat rakaâ attâyle iskôt rakaâ masgad yifarkâl.

Salât mathêxarma masgadle niya zâshôsa ây salâtintâw, kôt rakaanatzo wâ mathêxar salâtnatzo matqêqal halba. Misâlle yissagadzâl salât asri khânagira “u'sallî fardal àaşri rakaâatayni qaşran lillâhi taaâlâ” **أَصَلِي فَرْضَ الْعَصْرِ رَكَعَتَيْنِ قَصْرًا لِلَّهِ تَعَالَى** bâytibe niya yâshohol.

Salât mathêxar sharxiyâch شروط قصر الصّلاة

1. Safarzo anasagira kôt ayâm ûga mokhna halba. Kôt ayâm ûga bâytîm yinabrubôzâl gêy wasanzôbe mêgal 80 kilometre ruhqa qêssi yukhunâl
2. Salât masgadsa salât mathêxarle niya môshama “allâhu akbar” bâytima magad
3. Safarzo dilhi (maâsiyah) madlagle yilîxôzâl mokhna êlbâm
4. Safarle yuhurôzâl attây zittâwaqa mokhna halba
5. Salât yathîxrizâl mullu’ salât yisagdizâl eherbe ma'mûm mokhna êlbâm
6. Salât yathîxrizâl safarzo miwdâq zalbôrada mokhna halba
7. Yissagadizâl mathêxar salât qadâ’ salât mokhna êlbâm
8. Salât yathîxrizâl salât mathêxar yôqlâzâlnatuw yûqzâl mokhna halba

Salât Madâbal جَمْعُ الصَّلَاةِ

Salât madâbal bâyti kôt fardi salâtâchuw madâbalma kôtziyube ahadziyu waqtibe massa masgad bâytînta. Madâbalbe massa yissagadzâlach waqtiziyu yitkhitâtalzâlu salâtâch mokhna halbayu. Salât madâbal kôt aynânta.

1. Maqdambe salât madâbal (jamâ taqdîm)

Maqdambe salât madâbal kôt massa yissagadzâlu salâtâchle yiadmizâl salât waqtizâbe yissagadzâlinta. Misalle zuhri waqtibe zuhri wâ asri massa masgad aminta maghrîb waqtibe maghrîb wâ ishâi massa masgad.

2. Matêharbe salât madâbal (jamâ ta'khîr)

Matêharbe salât madâbal kôt massa yissagadzâlu salâtâchle yatîhrizâl salât waqtizâbe yissagadzâlinta. Misalle asri waqtibe zuhri wâ asri massa masgad aminta ishâi waqtibe maghrîb wâ ishâi massa masgad.

شُرُوطُ جَمْعِ تَقْدِيمٍ Maqdambe salât madâbal sharxiyâch

1. Yiqadmizâl salât nadi massagad halba, misâlle asri bêqad zuhri massagad halba
2. Kôt salâtâchuw maqdam wâ madâbalma masgadle niya môsha
3. Kôt salâtâch matkhitâtalbe qalah zalâyâbe massagad halbayu
4. Madâbalzo safarle khânagira âkhir salât yissagadiqêssi safarzo matbôrad êlbâm
5. Safarzo dilhi madlagle mokhna êlbâm

شُرُوطُ جَمْعِ تَأْخِيرٍ Matêharbe salât madâbal sharxiyâch

1. Yiqadmizâl salât waqtibe matêhar wâ madâbalma masgadle nêt môsha
2. Kôt salâtzôm yissagadiqessi safarzo matbôrad êlbâm
3. Safarzo kôt ayâm ûgabe manas êlbâm
4. Safarzo yitbôradbâzâl attây mattâwaq halba
5. Safarzo dilhi madlagle mokhna êlbâm

Zinâble Salât Madâbal

Gidîr zinâb zâlsa yitkhêtalzâlu sharxiyâch tamâlaugira maqdambe salât madâbalma masgad yitfarakâl. Zinâble bâyi matêharbe salât madâbalma masgad yitfarakumêl.

Zinâble salât madâbal sharxiyâch

1. Yiqadmizâl salât waqtibe madâbalma masgadle nêt môsha
2. Zinâbzo ûga malêxale taab yâshzâl mokhna halba
3. Yatîhrizâl salât jamâabe massagad halba
4. Jamâazo yissagadbâzâl attây yinabrubôzâl attâybe marôhaq halba
5. Zinâbzo yiqadmizâl wâ yatîhrizâl salât yissagadiqêssi zalbâra mokhna halba
6. Kôt salâtâch matkhitâtalbe qalah zalâyube massagad yinabribayohol
7. Yiqadmizâl salâtuw mêgal masgad

Nattule Salât madâbal

Nattu sababbe salât madâbalma masgad yitfarakâl. Maqdam wâ matêharbe salât madâbalum yitfarakâl.

Nattule salât madâbal sharxiyâch

1. Maqdam aminta matêharbe salât madâballe yiqadmizâl salât waqtibe madâbalma masgadle nêt môsha
2. Salât madâbalbe yisagdzâl ilâ yatîhrizâl salâtuw yîgli qêssi fizbe yanatâzâl mokhna halba
3. Yiqadmizâl salât mêgal massagad halba
4. Kôt salâtâch matkhitâtalbe qalah zalâyube massagad yinabribayohol

Salât madâbalbe minkutbe yissagadâl

Maqdamma madâbal salât masgadle yiadmizâl salât waqtibe nêt yâshohol. Nêzto yiadmizâl salâtuw yisagdôzâl zalabôradôbe yukhunle yifarkâl. Misâlle zuhri wâ asrîw madâbal takhashagira zuhri waqtî usxube aminta zuhri yisagdôzâl madâballe nêt yâshohol. Mêgal zuhri yisagdohol, matkhétalbêm qalah zalâyôbe asri yisagdohol. Kôt salâtâch mâbeynabe iqâma môsha sunnânta.

Matêharma madâbal salâtum maqdamma madâbal salâtbah aynabe yissagadâl. Matêharbe madâbal salât masgadle nêtzôm yiadmizâl salât waqtibe mokhna halba; yiadmizâl salât waqtî zalwaxaabe nêt alâshögira yatîhrizâl waqtibe yissagadzâl yiadmizâl salât qadâ' salât bilây madâbal salât yukhunumêl.

Salât Madâbal wâ Mathêxar جُمْعٌ قَصْرٌ

Salât madâbal wâ mathêxar kôt salâtâchma waqtiziyu isbalbalât zitayâchuw madâbalma is'harat rakaa zitayâchuwum mathêxarma iskôt rakaa ahadziyu waqtibe massabe masgad bâytînta. Musâfir zita salât madâbal wâ mathêxarbe masgadle yifarkâl. Misalle zuhri wâ asrîw maqdamma madâbal wâ mathêxar yifarkâl bâytîm mêgal kôt rakaa zuhri wâ matkhétalmâm kôt rakaa asrîw zuhri waqtibe masgad yifarkâl. Niya zâshôsâm madâbal wâ mathêxar salâtle “ušallî fardâž žuhri qaşran jamâan ilayhil àaşra rakaàatayni lillâhi taââlâ”

أَصَلِي فَرْضُ الظُّهُرِ قَصْرًا جَمِيعًا إِلَيْهِ الْعَصْرَ رَكَعَتِينِ لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya yâshohol.

Jamâa Salât ﷺ

Jamâa salât kôt usu'be lây massabe ahadziyu êqadnatbe yissagadzâl salâtinta. Êqadnatbe yassigidzâluw imam zayôsa yitkhêtalzâluw ma'mûm yilohol. Jamâabe masgad muxxi masgadbe kuyâ sâttigira ziyâda ajri zâlâle bayti fizbe yitmalahâl.

Imâm mokhna yifakizâl / zayfirak

1. Ma'mûm zita ma'mûmnatbe isâl imâm mokhna yifarkumêl
2. Abôch ma'mûmle abôch bilây imâm yukhunumêl
3. Indôchle abôch, indôch aminta "khûnta" (*hermaphrodite*) imâm mokhna yifarkâl
4. "Khûnta" indôchle bilây imâm mokhna yifarkumêl
5. Qurân maqra'sa daga' daga' yâshizâl daga' daga' zayûshle imâm mokhna yifarkumêl
6. Qurân maqra'sa daga' daga' yâshizâl axxizôkut daga' daga' yâshizâlle imâm mokhna yifarkâl

Imâm mokhnazo zixxalaa (makrûh)

1. Fâsiq zita bâytîm zigadara dilhi yidalhizâl wâ / aminta zânasa dilhi yatgirâgbima yidalhizâl
2. Usu'dabe zixxalaa
3. Gînge zita
4. Hajîs shii dînbe yîsbizâl (bidâah) misâlle âda dînzo yimaslâzâl

Ma'mûmâch minkutbe yiqaññâlu

Ma'mûm ahad abôch muxxi khânagira imâmle qagnît garabzôbe xiqqassho kileherbe yiqañníma yisagdâl. Ma'mûmâch kôt aminta bajîh abôchâch khânugira imâmzo gutti yukhunbâzâl ûgabe mullu'be kileher yiluma yisagdâlu. Ma'mûm ahad aminta bajîh indôchâch khânugira mullu'be imâmzo eherbe yisagdâlu. Ma'mûmâch abôch wâ indôchâch khânugira imâmzo eherbe abôchâch azziyâch eherbêm indôchâch yisagdâlu. Ma'mûm yukhunzâlu wîjâch halugira wîjâch abôchâch wâ indochâch mâbeynabe masgadziyu sunnânta.

Jamâa salât hukmizo

1. Ruh hawâzbe wâjib zita (fardu àayn)

Juma salât kullu islâm waldima bâlighma bilis zita abôchbe jamâabe masgad wâjibinta.

2. Summutbe wâjib zita (fardu kifâya)

Hammisti waqtî salâtuw jamâabe masgad islâmâchbe summutbe wâjibinta.

3. Sunna zita

Îd wâ arafa salâtuw jamâabe masgad sunnânta. Azzôkutzo "salâtul janâza" jamâabe masgad sunnânta.

4. Zixxalaa (makrûh)

Qadâ' yisagdizâl imâmle waqtibe yisagdizâl ma'mûm mokhna. Azzôkutzô waqtizôbe yisagdizâl imâmle qadâ' yisagdizâl ma'mûm mokhna.

Jamâa salât sharxiyâch شُرُوطُ صَلَاةِ الْجَمَاعَةِ

1. Ma'mûm yukhunizâl salât niya zâshasa imâmzôw yitkhêtalzâlnatuw bâytîm ma'mûm zitânat niyazo usxube مَأْمُوْمًا bâytibe maqêqal.
2. Imâmzo "allâhu akbar" bâytibe salâtzôw isagada beher ma'mûmzo magad halba.

3. Ma'mûmzo xiqqasshôbe khânagrûm imamzôw maqdam êlbâm.
4. Ma'mûm zita imâmzo kushkushtîw axxizo yirizâl, êqadzôbe zâl ma'mûmuw yirizâl, axxizo imâm yilâzâluw yisamizâl aminta imâmzo yilâzâluw huluf yâshizâluw (muballigh) yisamizâl mokhna halba.
5. Ma'mûmzo kôt salât makhazu ishôtâchbe imâmzôw maqdamum matêharum êlbâm
6. Imâm wâ ma'mûmzo ahad attâybe manbarti halbayu. Jamâa salâtzo maskîdbe yissagadzâl khânagira imâm wâ ma'mûmzo mâbeynabe huxur manbarti êlbâm. Jamâa salâtzo maskîdbe qâci yissagadzâl khânagira imâmzo wâ matborad salfibe zâl ma'mûmbah 92metre ziyâda ruhqa manbarti êlbâm.

Jamâa salâtle sunna ishôtâch

1. Ma'mûmach salfibe massa massabe maqânân
2. Êqad salfibe zâl attâyuw ismalaôbeher bilây eher salfibe almasgad
3. Imâm wâ "muballigh" kullo "allâhu akbar" , "samiâal lâhu liman hamidah" wâ "assalâmu âalaykum" zâyusa awbe bâyti

Jamâa salât zâla darajâw yatqîbxâzâl

Jamâa salât ruh hawâzbe yissagadzâl salâtbe kuyâ sâtti daraja hala. Yakhnimâm yitkhêtalzâlu hâlatâchbe ahadzo tarakhabagira yî kuyâ sâtti daraja yinabrâmêl.

1. Ma'mûmâch yiqaññôzâl salfi mâbeynabe ahad usû yaqannile yifarkizâl qôf attây halgira
2. Êqad salfi zaltimalaabe alây salfi mîgal
3. Salfizôbe marôhaqma muxxi maqânân
4. Imâm wâ ma'mûmâch mâbeynabe wâ ma'mûmâch mâbeynabe zâl ruhqa 107cm ziyâda khânagira
5. Ma'mûmzo ahatti usû' khanagirama imâmzo eherbe qânaganagira. Ahatti usû' zikhânasa imâmzôle qagnît garabbe lakam bâytima ma'mûm axâbiggnâchzo imâm axâbiggnâchzôw zayqidamkutbe maqânân halba.

6. Ma'mûmzo imâmzôw qadamama rukû' aminta sujûd waradagira
7. Ma'mûmzo ahad makhazu ishôtbe imâmzôbe kileher qaragira
8. Dirqi khânagira bilây imâm yiçânnibâzâl attây ma'mûmâch attâyziyube kim lây haf bâyagira, azzôkutzô ma'mûmâch yiçânnubôzâl attây imâmzo attâybe kim lây haf bâyagira

Yatîhrima jamaabe yiddabazâl مسْبُوق

Jamâa salât istiêgala beherle yiddabalzâl, niyazôw yâshima "allâhu akbar" yilma "duââul iftitâh" zalâshabe "sûratul fâtihah" maqra' yîglâl. Zalabôradabe imâmzo rukû' waradagira azzôm imâmzôbah yûrdâl. Yî rakaa alamatâxewum bâytînta.

Jamâa salât istiêgala beherlêma imâmzo rukû'be isâl yiddabalzâl niyazôw yâshima "allâhu akbar" yilma salâtzôw isagada beher hajîsbe "allâhu akbar" yilma rukû' yûrdâl. Rukû'zôw sharxizôkutbe bâytîm xît margazbah (xuma'nînah) adgâgnagira yî rakaa alamatâxewum bâytînta. Yî rakaâw sharxixôkutbe zaladgâgna khânagira rakaazôw makfal halba. Yîzôm imâmzo "assalâmu áalaykum" zâyasa ziddabala qunnibe yiçânnima zamalaxêw rakaâw yikaflâl.

Yiddabalzâl lâyle zitqêqala attâybe zalta alây attâybe tadabalagira, niya yashima "allâhu akbar" bâytibe salâtzôw yâgdima imâmzo zâlba ishôtfôgn huluf yîlâl, misâllêm imâmzo sujudbe halgir sujûd yûrdâl, imâmzo attahiyâtule matgêbalbe halgirum yitgêbalâl azzôkutzo imâmzo alây ishôtbe halgirum. Ziddabala ilâwa imâmzo zinarabêw ishôt zamalaxêw yukhunima imâmzo "assalau áalaykum" zâyasa ziddabala "assalâmu áalaykum" zalâyabe qunnibe maqânânbe zamalaxêw jammiuwum yikaflâl.

Jamâa salât matgirâgabma masgad

Ruh hawâz darajabe ahad fardi salâtuw zisagada azzo salâtuwzo jamâabe yissagadzâl khânagira margiragabma masgad sunnânta. Jamâabe yissagadzâl ayyi fardi salâtuw matgirâgabma jamâabe masgadum sunnânta.

Juma Salât صَلَةُ الْجُمْعَةِ

Juma Salât kullu islâmma abôch zitâbe wâjib zitâma zuhri attâyle juma ayâm yissagadzâl kôt rakaa salâtinta. Juma salât wâjibzo zita ayyi sababbe juma masgad zalfaraka zuhri salât yisagdâl, yakhnimâm juma zaltisagadama zaltibôradabe masgad yifarkumêl. Wâjib zalkhânabêyâch khânugira juma salât zaltibôradabe yisagdûle yifarkâlu.

Juma salât mânbé wâjibinta

1. Islam waldibe
2. Bâlighbe, yakhnimâm zalbâlaghâch yisagdukut môsha zitwadadânta
3. Âqil zitâbe (jinâm zalta)
4. Bilis zitâbe; gâfabe wâjibumalta
5. Abôch waldibe; Indôch wâ "khuntâ"be wâjibumalta
6. Afêt qâm zâlâbe; yanatâzâlbe wâjibumalta
7. Bâdzôbe (gêyzôbe) yinabrizâl; musâfirbe wâjibumalta

شُرُوطُ صَلَةُ الْجُمْعَةِ Juma salât sharxiyâch

1. Juma salâtzo ruh hawâzzo yinabribâzâl bâdbe (gêybe) massagad halba
2. Juma salâtzo jamâabe, imâmzo zalta salâtzo wâjib zikhânabêyu (mukallaf) zitayu anasagira arbaîn abochâchma shirtizôbe yinabrizâlu ma'mûmâchbe massagad halba
3. Juma salâtzo zuhri salât waqtibe massagad halba
4. Juma salâtzo kôt khuxba istisaxa beherle massagad halba
5. Juma salâtzo yissagadbâzâl shirtibe alây juma salât massagad êlbâm

Ahad, kôt aminta azzôbe ziyâda juma salât ahad gêybe (bâdbe) sabab bilây massagad êlbâm. Sabab yukhunule yifarkizâlach mâmeynabe :

1. Attây manas sababbe bâdzôbe (gêyzôbe) yinabrizâlu islâmâch ahad attâybe masgad almafrak
2. Bâdzo (gêyzo) fizbe gidîr khânama ahad attâybe masgadle ruhqazo sababbe almafrak
3. Ra'yi khilâf sababbe isbalbalât garabbe zâlach ahad attâybe tasâmatugira yitqâbaxzâlu khânagira

Juma salâtbe zatêharama ziddabala

Juma salâtle zatêharama ziddabala (masbûq) ahad rakaâ imâmzôbah zadgâgna khânanagira köttâgn rakaazôw yidablima jumazôw atgâgna bâytînta. Ahad mullû rakaâ imâmzôbah zalatgâgna juma zamalaxêwle bâysi imâmzo “assalâmu àalaykum” zâyasa haf yilima zuhri harat rakaale niya yâshima zuhrizôw yisagdâl.

Juma salât almasgadle sababâch

Juma salât wâjibzo zita yitkhétalzâlu sababâchle almasgad yifarkâl; yakhnimâm yî sababâchle zalsagada zuhri salâtzôw masgad yinabribahal.

1. Nattuma juma salâtle maskîd mohra zayatfîrki
2. Ruhkhâdbe, gâr hawâzbe aminta dînatkhâdbe ahad shii yubûrdâl bâytibe farat
3. Yagassi dûf, wiy, barad aminta zinâb
4. Yanatâzâlma ahad usuum mihiyzôbe zalêlâw maqêrahle
5. Sakharâtbe zâl usuuw ziyâra môshale
6. Cibama usxuzôw malêxale taab yâshizâl

7. Af yakrahfizâl (yacîqzâl) hangûr isbalaôbeher; yakhnimâm jumanatzôw yûqôzâl yî ayna hangûr matbala' êlbâm
8. Balla zitâma maskîd yâstâzâl zalêla
9. Ugud gârbe zâl
10. Rahab aminta xirrama maskîd mohra zayatfîrki (hârögira yadîfizâl khânagira)

Juma salâtle sunna ishôtâch

1. Qâm mathâxabma nazîf mokhna
2. Axîr môsha
3. Nazîfma masgadle yamîchizâl irâz malbas
4. Xifiruw maqôca
5. Azân zalâshôbe waqtî zalkhânabe maskîd mohra
6. Imâm khuxba yâshizâl sam bâytima maxxênab
7. Juma ôrti aminta juma sôza "sûratul kahf" maqra'

Khuxba **الخطبة**

Juma salât sharxiyâchbe ahadzo salât massagadzo bêqad kôt khuxba môshânta. Yî khuxbale sharxiyâchzo, makhazu ishôtâch wâ sunna ishôtâchzo yitkhêtalzâl yukhunâl.

Khuxbale sharxiyâch **شروط الخطبة**

1. Khuxba yâshizâl abôch waldi mokhna halba
2. Khuxba yâshizâl islâm mokhna halba
3. Khuxba yashizâl âqil (jinâm zalta) mokhna halba
4. Khuxbazo zuhri salât waqtibe mokhna halba
5. Khuxba yâshizâl zigadara wâ zânasa rukhubtibe (hadat) xâhir mokhna halba
6. Khuxba yâshizâl irâzzo wâ attâyzo xâhir mokhna halba

7. Khuxba yâshizâl awrazôw mashêmaq halba
8. Khuxba yâshizâl yifarkizâl khânagira qunnibe khuxba môsha halba
9. Khuxbazôle makhazu ishôtach arab sinânbe mokhna halba
10. Khuxba yâshizâl mêgal khuxba beherle köttâgn khuxba bêqad hacîr waqtile matgêbal halba
11. Mêgal khuxba, köttâgn khuxba wâ salâtzo qalah zalâyôbe matkhitatalbe (muwâlâh) mokhna halbayu
12. Khuxbazo juma salât bêqadle masgadle yamîchizâl attâybe mokhna halba
13. Khuxbazôw zâl usu' jammi' alsamaêwgirzô arbaîn usu' masma' halba

Khuxbale makhazu (rukn) ishôtâch

1. Kôt khuxbazôbêm “alhamdu lillâh” bâytibe aminta zimasala ûgabe allale hamdi magba’
2. Kôt khuxbazôbêm nabibe anasagira “allâhumma šalli àalâ Muhammad” bâytibe salât wâ salâmat môrad
3. Kôt khuxbazôbêm anasagira “ittaqlî lâh” aminta “àaxîaul lâh” bâytibe usu’zo allâw yifarikut qaxab mattêsha
4. Kôt khuxbabe ahadzôbe anasagira ahad âyât qurân maqra’
5. Köttâgn khuxbabe islâmâch wâ mu’minâchle duwâ’ môsha

Khuxbale sunna ishôtâch

1. Khuxbazôw mimbar aminta haf zâya attây lâybe maqânana môsha
2. Khuxbazôw zalêgalôbe “assalâmu àalaykum” bâyti
3. “Assalâmu àalaykum” isâyôbeherle ilâ azân yâshôqêssi matgêbal
4. Khuxba yâshizâl kil qagnît aminta kil bito shir bâyti êlbâm
5. Barti aminta azzôw zimasala shii bito ijibe malhad
6. Gudôr aminta hacîr zalta khuxba môsha
7. Khuxbazo salâtzôbe yahaxrizâl mokhna halba

Juma salât minkutbe yissagadâl

Azân yâshôma sunna yisagdohol

Khaxîb mimbar lây yâslima “assalâmu àalaykum” yilima yitgêbalâl

Kôttâgn azân yâshohol

Khaxîb qunnibe yiqañnima mêgal khuxbâw yisxima yitgêbalâl

Khaxibzo haf yilima kôttâgn khuxbâw yisxâl

Iqâma yâshohol

Imâmzo kôt rakaa awbe yassîgdâl

“Salâtul Janâzah” صَلَاةُ الْجَنَازَةِ

“Salâtul janâzah” masgad summutbe fardi zita “fadu kifâyah” salâtinta. Yî salât rukû’ wâ sujûd êlbâm. “Salâtul janâzah”le wâjib wâ sunna ishôtâch wâ yissagadbâzâlkutum yitkhêtalizâl yukhunâl.

“Salâtul Janâzah” le wâjib ishôtâch

1. Uşallî áalâ hâdhâl mayyiti farda kifâyatîn arbaâa takbîrâtîn imâman / ma’mûman lillâhi taââlâ أَصْلِي عَلَى هَذَا الْمَيِّتِ فَرِضَ كِفَائِيَةٌ أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ إِمَامًا (مَأْمُومًا) لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya môsha
2. Yifarkizâlle qunnibe maqânan
3. Haratgira “allâhu akbar” bâytî
4. Mêgal “allâhu akbar” beherle “sûratul fâtihah” maqra’
5. Kôttâgn “allâhu akbar” beherle nabibe salât wâ salâmat môrad
6. Shîshtâgn “allâhu akbar” beherle zimôtale duwâ’ môsha
7. Harattâgn “allâhu akbar” beherle “assalâmu àalaykum” bâytî

“Salâtul Janâzah” le sunna ishôtâch

1. Kullu “allâhu akbar” zâyôsa jammium kôt ijiyâchuw ilâ marmar haf môsha
2. Isshêtbe maqra’
3. Mêgal “allâhu akbar” beherle “aaûdhu billâhi minash shayxânir rajîm” bâyti
4. Harattâgn “allâhu akbar” beherle duwâ’ môsha

“Salâtul Janâzah” minkutbe yissagadâl

“Salâtul janâzah” yissagadâzâl jinâizzo istihaxabama istikêfana beherlênta. Jinâizzôw yisagdzîlâch êqadbe zag yâshôma zimôta abôch khânagira imâmzo jinâiz urûszôle kilbito grabbe maqânânan sunnânta. Zimôtti indôch khântigira imâmzo jinâizle gutti grabbe maqânânan sunnânta.

Imâmzo niya môshabe ijizôw ilâ marmarzo haf yâshima “allâhu akbar” yilima qagnît ijizôw bito ijizo lâybe wazana wâ hanbûrxizo mâbeynabe yârdima “sûratul fâtihah” ziqaraasa ma’mûmâchum azzôkut yâshâlu.

Imâmzo yatkhîtlîma ijizôw nadikut haf môshabe “allâhu akbar” yilima nabibe salât wâ salâmat anasagira “allâhumma šalli áalâ muhammadin waâalâ âli Muhammad”

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ bâytibe yagabâl. Ma’mûmâchum azzôkutzô yâshâlu.

Imâmzo nadikutzô “allâhu akbar” yilima zimôtale anasagira “allâhumma (i)ghfir lahu”

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ bâytibe duwâ’ yâshâl. Ma’mûmâchum azzôkutzô yâshâlu.

Imâmzo nadikutzô “allâhu akbar” yilima “allâhumma lâ tahrimnâ ajrahû walâ taftinnâ baâdahu waghfir lanâ walâhu” isâyama duwâ’ ishâsha beherle mêgal qagnît garab beherzôm bito grab mahejabe “asslâmu áalaykum warahmatul lâh” bâytibe yabûrdâl. Ma’mûmâchum azzôkutzô yashuma yabûrdâlu.

Alâydabe zimôtale صَلَاةُ الْغَائِبِ

“Śalātul ghâib” alây bâdbe zimôtale aminta ahad bâd usxubêzô jinâizzo zalêlba attâybe yissagadizâl “śalâtul janâzah” salâtinta. “Śalâtul ghâib” massagadzo bêqad yissagadlâzâl jinâiz mathaxab wâ matkêfanzo yaqîn môkhna yinabribahal. Salâtzo “śalâtul janâzah” salâtbah ahad farqîm êlbâm illâwa niyazo bilây.

Sunna Salât صَلَاةُ التَّنْطُوعِ

Sunna salât masgadzo zitwadadama wâjib zaltânta; yakhnimâm tasagadagira sawâb yitrakhabbahal. Sunna salât fardi salâtkutbe yissagadzâl zikhanasa farqizo niya, misti rakaa yissagadâl wâ yissagadbâzâl waqtînta. Sunna salât kôt aynânta, ruh hawâzbe yissagadzâl wâ jamâabe yissagadzâlinta.

Ruh Hawâzbe Yissagadzâlu Sunna salâtâch

الرُّوَايَاتُ "Rawâtib"

Fardi salât masgad bêqad aminta beher yissagadzâl sunna salâtuw “rawâtib” yilohol. “Rawâtib” salâtle niya zâshôsa ây fardi salâtbah yissagadizâl sunnântâw, misti rakaântâw wâ bêqadintâmô beher yitqêqalâl. Misâlle zuhri bêqad khânagira “uśallî sunnataż žuhri

أَصْلَى سُنْنَةَ الظَّهَرِ رَكْعَتَيْنِ قَبْلِيَّةً لِلَّهِ تَعَالَى

bâytibe niya zâshôsa zuhri beher khânagira “uśallî sunnataż žuhri rakâatayni baâdiyyatan lillâhi taââlâ” **أَصْلَى سُنْنَةَ الظَّهَرِ رَكْعَتَيْنِ بَعْدِيَّةً لِلَّهِ تَعَالَى** bâytibe niya yâshohol.

“Rawâtib” salât kôtbe yissâadâl, fizbe zitwadada sunna (sunnah muakkadah) wâ zitwadada sunnântayu (sunnah ghayri muakkadah).

Fizbe zitwadada sunna سُنَّةٌ مُؤْكَدَةٌ

Fizbe zitwadadu sunna salâtâch assir rakaântayu. Azziyâchum

2 rakaa	subhi salât bêqad
2 rakaa	zuhri aminta juma salât bêqad
2 rakaa	zuhri aminta juma salât beher
2 rakaa	maghrîb salât beher
2 rakaa	ishâi salât beher

Zitwadada sunna سُنَّةٌ غَيْرٌ مُؤْكَدَةٌ

Zitwadadu sunna salâtâch fizbe zitwadadu sunna salâtâch yissagaduma azziyâchbe tirfi yissagadzâlâchintayu. Zitwadadu sunna salâtâch assirâ kôt rakaântayu. Azziyâchum

2 rakaa	zuhri aminta juma salât bêqadle
2 rakaa	zuhri aminta juma salât beherle
4 rakaa	asri salât bêqadle
2 rakaa	maghrîb salât bêqadle
2 rakaa	ishâi salât bêqadle

“Duhâ” Salât صلاة الصُّحَى

“Duhâ” salât sunna salâtâchbah aynabe yissagadâl. Farqizo niya, misti rakaânta wâ yissagadbâzâl waqtînta. “Duhâ” salât sôza û iswaxâ’tima înnle kôt mitir wâ rubu’ qêssi (2.25metres) haf zâti saabe mêgal ilâwa zuhri yubûile nûs saa yiqrâr qêssi zâl waqtibe yissagadzâl sunna salâtinta. “Duhâ” salât kôtbe ilâ sût rakaâ (zikhashôqêssi) iskôt rakaale “usallî sunnata dûhâ rakaâatayni lillâhi taââlâ” **أَصَلِّي سُنَّةَ الصُّحَى رَكَعَتِينَ لِلَّهِ تَعَالَى** bâytima niya moshabe yissagadâl.

“Duhâ” salât issagadôbeherle yitkhêtalzâl duwâuw yashohol.

“Allâhumma innâd duhâa duhâuka walbahââa bahâuka waljamâla jamâluka walquwwata quwwatuka walqudrata qudratuka walâismata âismatuka, allâhumma in kâna rizqî fis samâi faanzilhu wain kâna fil ardi faakhrijhu wain kâna muâassiran fayassirhu wain kâna harâman faxahhirhu wain kana baâidân faqarribhu bihaqqi duhâika wabahâika wajamâlika waquwwatika waqudratika allâhumma (i)qđi hâjatî waâtinî mâ aâxayta âibâdakaš šâlihîn. Rabbanâ âtinâ fid dunyâ hasanatan wafil âkhirati hasanatan waqinâ âadhâban nâr. Waşallal lâhu âalâ sayyidinâ muhammadin waâalâ âlihi waşahbihi wasallama wal hamdu lillâhi rabbil ââlamîn.”

اللَّهُمَّ إِنَّ الصُّحَاءَ صُحَاءُكَ وَالْبَهَاءَ بَهَاءُكَ وَالْجَمَالَ جَمَالُكَ وَالْقُوَّةَ قُوَّتُكَ وَالْقُدْرَةَ قُدْرَتُكَ
وَالْعِصْمَةَ عِصْمَتُكَ، اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ رِزْقِي فِي السَّمَاءِ فَأَنْزِلْهُ وَإِنْ كَانَ فِي الْأَرْضِ فَأَخْرِجْهُ وَإِنْ
كَانَ مُعَسِّرًا فَيَسِّرْهُ وَإِنْ كَانَ حَرَامًا فَطَهِّرْهُ وَإِنْ كَانَ بَعِيدًا فَقَرِّبْهُ بِحَقِّ صُحَاءِكَ وَبَهَاءِكَ
وَجَمَالِكَ وَقُوَّتِكَ وَقُدْرَتِكَ اللَّهُمَّ أَقْضِ حَاجَتِي وَاتَّنِي مَا أَعْطَيْتَ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ.
رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Wissa sunna salât سُنَّةُ الْوُضُوءِ

Wissa sunna salât wissa zâshôsa yissagadzâl kôt rakaâ sunna salâtinta. Yî sunna salât alây sunna salâtâch yissagadbôzâl ûgabe niyazo bilây ahad farqîm êlbâm. Niya zâshôsâm “ušallî sunnata wudûi rakaâatayni lillâhi taââlâ” أَصْلَى سُنَّةُ الْوُضُوءِ رَكَعَتِينَ لِلَّهِ تَعَالَى yilôma yâgdohol. Wissa zâshubo miy zaldaraqabe tasagadagira yitmalahâl.

“Tahiyyatul masjid” تَحِيَّةُ الْمَسْجِدِ

“Tahiyyatul masjid” sunna salât maskîd zibôôkutbe yissagadzâl zitwadada kôt rakaâ sunna salâtinta. Yî salâtum “ušallî sunnata tahiyyatil masjidi rakaâatayni lillâhi taââlâ”

الْمَسْجِدِ رَكَعَتِينَ لِلَّهِ تَعَالَى أَصْلَى سُنَّةَ تَحِيَّةٍ bâytibe niya yâshôma alây sunna salâtâchkutbe yissagadâl.

“Tahajjud” سُنَّةُ التَّهَجُّدِ

“Tahajjud” sunna salât mishêt magnîtbe haf yilôma kôtbe ilâ zikhashôqêssi rakaâch iskôt rakaabe yissagadzâl sunna salâtinta. Yî salâtum “ušallî sunnatat tahajjudi rakaâatayni lillâhi taââlâ” أَصْلَى سُنَّةَ التَّهَجُّدِ رَكَعَتِينَ لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya yâshôma alây sunna salâtâchkutbe iskôt rakaabe ilâwa zikhashôqessi yisagdohol.

“Tahajjud” sunna salât yikhashôzalqêssi zisagadôma zabôradôsa yitkhêtalzâl duwâuw yâshohol.

“Allâhumma lakal hamdu anta qayyimus samâwâti waman fîhinna. Walakal hamdu anta nûrus samâwâti wal ardi, walakal hamdu antal haqqu wawaâdukal haqqu waliqâuka haqqun waqawluka haqqun waljannatu haqqun wannâru haqqun wannabiyyûna haqqun wamuhammadun (sallal lâhu âalayhi wasallam) haqqun wassââatu haqqun. Allâhumma laka aslamtu wabika âmantu waâalayka tawakkaltu wailayka anabtu wabika khâsamtu wailayka hâkamtu fa(i)ghfirlî mâ qaddamtu wamâ akkhartu wamâ asrartu wamâ aâlantu antal muqaddimu waantal muakkhiru lâ ilâha illâ anta walâ hawla walâ quwwata illâ billâh”.

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيْمُ السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِيهِنَّ. وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ.
 وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَلِقَاءُكَ حَقُّ وَقَوْلُكَ حَقُّ وَالْجَنَّةُ حَقُّ وَالنَّارُ حَقُّ وَالنَّبِيُّونَ
 حَقُّ وَمُحَمَّدٌ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) حَقُّ وَالسَّاعَةُ حَقُّ. اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ
 وَإِلَيْكَ أَبْتُ وَبِكَ خَاصَّمْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ. فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخْرَتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا
 أَعْلَنْتُ أَنْتَ الْمُقْدَّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

Azzô beher “astaghfirul lâhal âažîma waatûbu ilayhi” ahadgir aminta zikhashôqêssi isâyôbeherle “âyatul kursiy”, “sûratul ikhlâs”, “sûratul falaq” wâ “sûratun nâs” yiçarohol.

Hâja sunna salât سُنَّةُ الْحَاجَةِ

Hâja sunna salât ahad usûl hâjazôw alla yâshlâkut allâw maxôqasle yisagdâzâl kôt rakaa salâtinta. Yî salâtuw (salât masgad khutur zita waqtibe zalta) ayyi waqtîm “ušallî sunnatal hâjati rakaâatayni lillâhi taââlâ” أَصَلِّي سُنَّةَ الْحَاجَةِ رَكَعَتَنِي لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe yâgdôma alây sunna salâtâchkutbe yissagadâl.

Imâm Ghazâli (rahimahul lâh) “ihyâu áulûmud dîn” yilzâl kitâbzîube, allâw maxôqasle mishêt matbôrad shîştâgnzôbe assirâ kôt rakaa hâja sunna salât iskôt rakaale yisagdohol bâyu. Kullu rakaazôbêm “âyatul kursiy” wâ “suratul ikhlâs” yiçarohol. Assirâ kôt rakaazôw zabôradôsâm sujûd yûrdôma yitkhêtalzâl tasbîhâtuw sujûdbe isâlo yâshohol. “Subhânal ladhî labisal àizza waqâla bihi, subhânal ladhî taâaxxaфа bilmajdi watakarrama bihi, subhânal ladhî ahşâ nulla shayin biâilmîhi, subhânal ladhî lâ yanbaghît tasbîhu illâ lahu, subhâna dhî manni walfadîli, subhâna dhî áizzi walkarami, subhâna dhîx xawli. Asaluka bimaââqidil áizzi min àarshika wamuntahâr rahmati min kitâbika wabiismikal aâzami wajaddikal aâlâ wakalimâtikat tâmmâtîl àâmmâtîl latî lâ yujâwizuňunna barrun walâ fâjirun an tušalli àâlâ muhammadin waâalâ âli muhammadin”

سُبْحَانَ الَّذِي لَبِسَ الْعِزَّ وَقَالَ بِهِ . سُبْحَانَ الَّذِي تَعْطَفُ بِالْمَجْدِ وَتَكَرَّمُ بِهِ . سُبْحَانَ الَّذِي أَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ بِعِلْمِهِ . سُبْحَانَ الَّذِي لَا يَنْتَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ . سُبْحَانَ ذِي الْمَنْ وَالْفَضْلِ سُبْحَانَ ذِي الْعِزْ وَالْكَرَمِ سُبْحَانَ ذِي الطُّولِ . أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَمُمْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ وَبِإِسْمِكَ الْأَعْظَمِ وَجَدْكَ الْأَعْلَى وَكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ الْعَامَّاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بِرْ وَلَا فَاجِرٌ أَنْ تُصَلِّي عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ .

isâyo beherle hâjazôw alla yâshlâkut yuxûqsâl. Imâm ghazâli yî aynabe zisagadama shariâbe zalwaxxa hâjâw zixoqasale alla qof yâcâmêl bâyu.

سُنَّةُ الْإِسْتِخَارَةِ “Istikhârah”

“Istikhâra” sunna salât yissagadâzâl ahad islâm waldi ahad kôt shiibe âyzo yimâjâluw mamlah zamôsêwsa aminta kôt ugabe ây ûga yimâjâluw zamôsêwsa alla yaqanâkut yuxûqsibâzâl kôt rakaa salâtinta. Yî salât alây sunna salâtâchktube “ušallî sunnatal istikhârati rakaâatayni lillâhi tâälâ” أُصَلِّي سُنَّةَ الْإِسْتِخَارَةِ رَكَعَتَيْنِ لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya yâshôma ayyi waqtîm (salât masgad khutur zita waqtibe zalta) yissagadzâl salâtinta. Salâtzôw zisagadôma zabôradôsa yitkhêtalzâl duwâuw yâshohol.

“Alhamdu lillâhi rabbil ââlamîn. Waâssalâtu wassalâmu âalâ ashrafîl mursalîna sayyidinâ muhammadin waâalâ âlihi waâshbîhi ajmaâîn.”

Allâhumma innî astakhîruka biâilmika waastaqdiruka biqudratika waas'aluka min fadlikal âazîm. Fainnaka taqdiru walâ aqdiru wataâlamu walâ aâlamu waanta âallamul ghuyûb. Allâhumma in kunta taâlamu anna hâdhâl amra (shiizo sumuw maqêqal) khayrun lî fî dînî wamaââshî waââqibati amrî ââjilihi waâjilihi faqdurhu lî tumma bârik lî fîhi, wain kunta taâlamu anna hâdhâl amra sharrun lî fî dînî wamaââshî waââqibati amrî ââjilihi waâjilihi faârifîhu âannî waârifnî âanhû waqdur liyal khayra haytu kâna tumma ardinî bihi.”

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْمُرْسَلِينَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ. فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي عَاجِلٌ وَآجِلُهُ فَاقْدُرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي عَاجِلٌ وَآجِلُهُ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَأَصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ.

سُنَّة مُطْلَقاً “Sunna muxlaq”

“Muxlaq” sunna salât zikhashôsa (salât masgad khutur zita waqtibe zalta), zikhashôqêssi rakaâa yisagdôzal salâtinta. Yî salât alây sunna salâtachkutbe yissagadzâl zikhânasa iskôt rakaabe tasagadagira yitmalahâl.

صلَّةُ الْوِتْرِ Witri Salât

Witri sunna salât ishâî wâ subhi salâtâch mâbeynabe yissagadzâl rakaazo qar zita bâytîm ahadbe ilâ assirâ ahad rakaâ masgadle yitfarakzâl salâtinta. Yî salât alây sunna salâtâch kutbe iskôt rakaâchuw “ušallî sunnatal witri rakaâatayni lillâhi taââlâ”

أَصْلَى سُنَّةَ الْوِتْرِ رَكَعَتِينَ لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe zittagadasa ahad rakaâw “ušallî sunnata rakaâatil witri lillâhi tââlâ”   أَصْلَى سُنَّةَ رَكْعَةِ الْوِتْرِ لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe yittagadima yissagadâl. Salâtzôw zisagadoma zabôradôsa yitkhêtalzâl duwâuw yâshohol.

"Allâhumma innâ nasaluka îmânâ dâiman wanâsaluka qalban khâshiâan wanâsaluka àilman nâfiâan wanâsaluka yaqinan shâdiqan wanâsaluka âamalan sâlihan wanâsaluka dînân qayyiman wanâsaluka khayran katîran wanâsalukal àafwa walââfiyatâ wanâsaluka tamâmal àafiyati wanâsalukash shukra àalâl àafiyati rabbanâ taqabbal minnâ shâlatanâ waqiyâmanâ watakhasshuâanâ wataðarruâanâ wataâabbudanâ watammim taqšíranâ yâ allâh, yâ allâhu yâ arhamar râhimîn. Waðallâl lâhu âalâ khayri khalqîhi muhammadin waâalâ âlihi waðahbihi ajmaâîn. Walhamdu lillâhi rabbil âlamîn."

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ إِيمَانًا دَائِمًا وَنَسْأَلُكَ قَلْبًا حَافِظًا وَنَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَنَسْأَلُكَ يَقِنًا صَادِقًا
وَنَسْأَلُكَ عَمَلًا صَالِحًا وَنَسْأَلُكَ دِينًا قَيِّمًا وَنَسْأَلُكَ خَيْرًا كَثِيرًا وَنَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ
وَنَسْأَلُكَ تَمَامَ الْعَافِيَةِ وَنَسْأَلُكَ الشُّكْرَ عَلَى الْعَافِيَةِ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَنَا صَلَاتَنَا وَقِيَامَنَا وَتَخَشُّعَنَا
وَتَضَرُّعَنَا وَتَعَبُّدَنَا وَتَمُّمَ تَقْصِيرَتَا يَا اللَّهُ، يَا اللَّهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى حَيْرِ
خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

Aminta "allâhumma innaka âafwun tuhibbul âafwa faâfu âannâ" 3 gira wâ "allâhumma innâ nas'alu ka ridâka waljannata wanaâûdhu bika min sakhaika wannâr"

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي ۖ ۲ مَرَّاتٍ
اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخْطِكَ وَالنَّارِ .

سُنَّةُ التَّوْبَةِ

Tôwba sunna salât ahad dilhi zidalagama hullube dilhizôbe tôwba môsha yikhashzâl yisagdâzâl kôt rakaa sunna salâtinta. Yî salât ayyi waqtîm (salât masgad khutur zita waqtî bilây) alây sunna salâtâchikutbe "uðallî sunnatat tawbati rakaâatayni lillâhi tââlâ" أَصَلِّي سُنَّةَ التَّوْبَةِ رَكَعَتَيْنِ لِلَّهِ تَعَالَى baytibe yâgdoma yisagdohol.

Tasbîh sunna salât سُنَّة التَّسْبِيح

Tasbîh sunna salât allâw tasbîhât môshale yissagadzâl harat rakaâ sunna salâtinta. Salâtzo mishêt ishâi salât beherle tasagadagira yitmalahâl. Yî salât alây sunna salâtâchkutbe “ušallî sunnatat tasbîhi arbaâa rakaââtin lillâhi taââlâ” **أَصَلِي سُنَّة التَّسْبِيح أَرْعَجْ رَكَعَاتٍ لِلَّهِ تَعَالَى** baytibe yittagadma yissagadâl. Tasbîh sunna salât kullo rakaazôbe sâttassirâ hammistigira (75) “subhânal lâhi walhamdu lillâhi walâ ilâha illâl lâhu wallâhu akbar”

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

yilohol bâytîm harat rakaazôbe shiishti baqlagira (300) yî tasbîhâtuw yilohol.

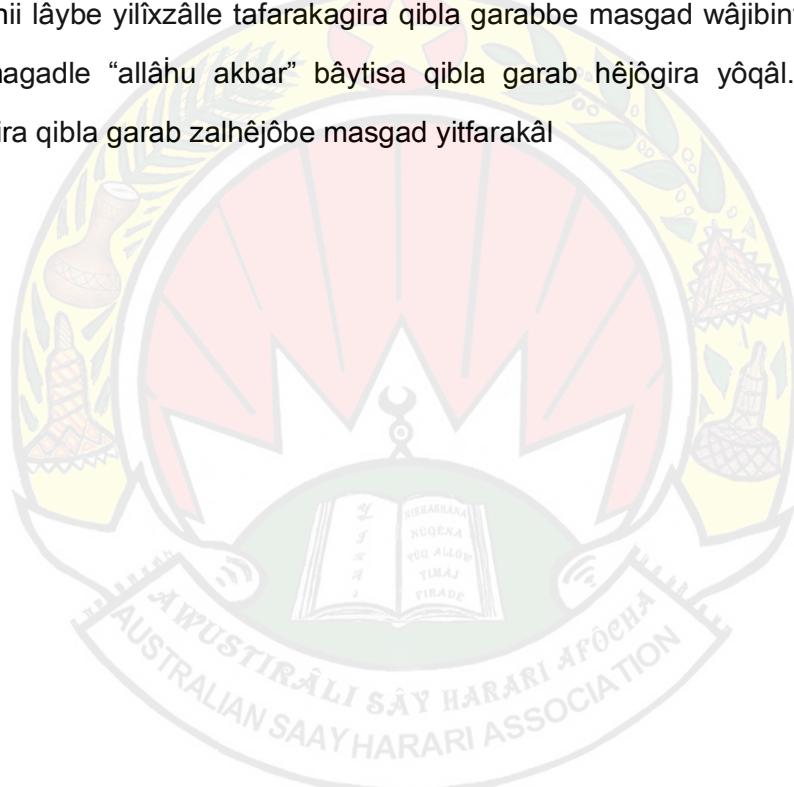
Tasbîh sunna salât minkutbe yissagadâl

1. Salât isagadôma “sûratul fâtihah” wâ alây sûra qurân isqaraô beherle lâyle zitqêqala tasbihâtuw assirâ hammistigira (15) yâshohol
2. Rukû’ zôradôsa rukû’be yâshôzâl tasbihâtuw isâshô beherle lâyle zitqêqala tasbîhâtuw assirgira (10) yâshohol
3. Rukû’be haf zâyôsa “rabbanâ lakal hamd” isâyô beherle lâyle zitqêqala tasbîhâtuw assirgira (10) yâshohol
4. Sujûdbe isâlo sujûdsa yâshôzâl tasbîhâtuw isâshô beherle lâyle zitqêqala tasbîhatuw assirgira (10) yâshohol
5. Kôt sujûdâch mabeynabe zitgêbalôsa yâshôzâl duwâuw isâshô beherle lâyle zitqêqala tasbîhatuw assirgira (10) yâshohol
6. Kôttagn sujûdbêm mêgal sujûdkutzô assirgira (10) yashohol
7. Kôttagn sujûdbe haf zâyôsa yitkhêtalzâl rakaale qunnibe zalqânanôbe tasbîhâtzôw assirgira (10) yâshohol

Musâfir sunna salât

Musâfir zita safarle malêxale haf zâyasa wâ safarbe zirgiragabasâm iskôt rakaa sunna masgadzo yitmalahâl. Sâfarbe isâlo sunna masgad takhashagira ingir, faraz, gâmila, makîna, xayyâra wâ zimsâsalu shiiyâchbe yilîxôzâl masgadle yitfarakâl. Yitkhêtalzâlu sharxiyâch tamâlaugira qibla garab zalhêjôbe sunna salâtuw masgadum yitfarakâl.

1. Ingirbe yilîxzâlle salât magadle, rukûle, kôt sujûdâchle wâ kôt sujûdâch mabeynabe matgêballe “allâhu akbar” bâytisa qibla garab yihîjohol. Alây attâyâchbe alhêjôgirum ahadum êlâm
2. Ahad shii lâybe yilîxzâlle tafarakagira qibla garabbe masgad wâjibinta. Altifarakagira salât magadle “allâhu akbar” bâytisa qibla garab hêjögira yôqâl. Yîm zaytifarak khânagira qibla garab zalhêjôbe masgad yitfarakâl

Sunna salâtâchma jamâabe yissagadzâlâch

Jamâabe yissagadzâlu sunna salâtâch jamâabe yissagadzâl fardi salâtkutbe yissagadâl. Jamâabe yissagadzâl sunna salâtle azân wâ iqama yatkîshâmêl, yakhnimâm masgadle haf zâyôsa “aşsalâtu jâmiâah” **الصَّلَاةُ جَامِعَةٌ** bâyti sunnânta.

Îd wâ arafa Salât صَلَاةُ الْعِيدَيْنِ

Îd wâ arafa salât fizbe zitwadada jamâabe yissagadzâl sunna salâtinta. Îd salât shuwâl wahri ahadbe zissagadasa arafa salât arafa wahri assirtâgn ayâmbe yissagadâl. Yî iskôt rakaa salâtâch sôza ïr zôxa'tisâbe ilâ zuhri salât bêqad zâl waqtibe yissagadâlu.

Îd wâ arafa salât minkutbe yissagadâl

Îd salâtle “uşallî sunnata àîdil fixri rakaâatayni imâman / ma'mûman lillahi taââlâ”

أَصَلَّى سُنَّةُ عِيدِ الْفَطْرِ رَكَعَتِينِ إِمَامًا (مَأْمُومًا) لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya zâshôsa arafa salâtle “uşallî sunnata àîdil adhâ rakaâatayni imâman / ma'mûman lillahi taââlâ”
أَصَلَّى سُنَّةُ عِيدِ الْأَضْحَى رَكَعَتِينِ إِمَامًا (مَأْمُومًا) لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya yâshôma yagdohol. Imâmzo mêgal ijizôw haf môshabe “allâhu akbar” isâya beherle alây sâttigira (7) ijizôw haf môshabe “allâhu akbar” yilâl. Ma'mûmâchum imâmzôw matkhêtalbe “allâhu akbar” yilâlu. Kulluma imâmzo “allâhu akbar” isâya beher “subhânal lâhi walhamdu lillâhi walâ ilâha illâl lâhi wallâhu akbar” **سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَكْبَرُ** bâyti sunnânta. Azzô beher imâmzo “sûratul fâtihah” wâ alây qurânum maqra'be alây salât yissagadbâzâlkutbe awbe mêgal rakaazôw yabûrdâl. Köttâgn rakaale “allâhu akbar” zâyama qunnibe ziqânanasa hajisbe lâyle zitqêqalakutbe hammistigira (5) “allâhu akbar” yilâl. Ma'mûmâchum lâyle zitqêqalakutzô yitkhêtalâlu. Yî beherum imâmzo kottâgn rakaazôw lâyle zitqêqalakutbe yabûrdahal.

Îd wâ arafa salât istisagada beherle juma salâtkut kôt khuxba yissaxâl. Juma ayâm khuxbabe îd wâ arafa khuxba yitlâyâzâl îd wâ arafabe mêgal khuxba zahxagnigira (9) “allâhu akbar” bâytibe zittêgalasa köttâgn khuxba sâttigira (7) “allâhu akbar” bâytibe yittêgalâl.

Îd wâ arafabe sunna zitayu ishôtâch

1. Îd ayâm mafxarma îd masgadle malêxa, arafa ayâm issagadôbeher mafxar
2. Mathâxab, nazîf irâz malbas wâ axîr môsha
3. Îd wâ arafa ôrti takbîrât wâ sunna salât mabzah

Îd wâ arafabe yashôzâl takbîrât

Îd wâ arafa ôrtibe mègal ilâwa îd wâ arafa salât masgadle “allâhu akbar” yilôqêssi takbîrât môsha sunnânta. Azzôkutzo kullo fardi salât issagadôbeher shîshti ayâm îidle wâ hajji zayûsh makka arafa ayâm subhi salât beherle ilâ arafa wahri assirâ shîshâtagn (13) ayâm takbirât môsha sunnânta. Takbirâtzôm yitkhêtalzâlinta.

“Allâhu akbaru, allâhu akbaru, allâhu akbar”

“Lâ ilâha illal lâhu wallâhu akbar”

“Allâhu akbaru walillâhil hamd”

“Allâhu akbaru kabîrâ walhamdu lillâhi katîrâ wasubhânal lâhi bukratan waašîlâ. Lâ ilâha illâl lâhu walâ naâbudu illâ iyyâhu mukhlisîna lahud dîna walaw karihal kâfirûn. Lâ ilâha illâl lâhu wahdâhu, şadaqa waâdâhu, wanaşara âabdâhu, waaâazza jundâhu wahazamal ahzâba wahdâhu. Lâ ilâha illâl lâhu wallâhu akbar. Allâhu akbaru walillâhil hamd.”

الله أَكْبَرُ الله أَكْبَرُ الله أَكْبَرُ
لَا إِلَهَ إِلَّا الله وَالله أَكْبَرُ
الله أَكْبَرُ وَلِلله الْحَمْدُ
الله أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلله كَثِيرًا وَسُبْحَانَ الله بُكْرَةً وَأَصِيلًا . لَا إِلَهَ إِلَّا الله وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا
إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ . لَا إِلَهَ إِلَّا الله وَحْدَهُ، صَدَقَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ،
وَأَعَزَّ جُنْدَهُ وَهَزَمَ الْأَخْرَابَ وَحْدَهُ . لَا إِلَهَ إِلَّا الله وَالله أَكْبَرُ . الله أَكْبَرُ وَلِلله الْحَمْدُ .

صلَّة الْكُسُوفِ وَالْخُسُوفِ “Kusûf” wâ “khusûf” Salât

Îr zicêlamtisa (kusûf) wâ caraqa zicêlamasa (khusûf) fizbe zitwadadu jamâabe yissagadzâlu sunna salâtâchintayu. Yissagadbôzâl waqtîm îr aminta wahri macêlam zêgalubôsabe ilâ macêlamziyu fatah yiliqêssi zâl waqtî mâmeynabênta. Yî salâtâch alây sunna salâtachbe farqi yâshayuzâl “sûratul fâtihah”, alây qurân, rukû’ wâ rukû’be haf bâyti iskôtgira kulla rakaabe yâshohol.

“Kusûf” aminta “khusûf” salât minkutbe yissagadâl

“Kusûf” salât “uşallî sunnatan likusûfish shamsi rakaâatayni imâman / ma’mûman lillâhi taââlâ” أَصَلَّى سُنَّةً لِكُسُوفِ الشَّمْسِ رَكَعَتِينِ إِمَامًا (مَأْمُومًا) لِلَّهِ تَعَالَى zâyôma zagadôsa “khusûf” salât “uşallî sunnatan likhusûfil qamari rakaâatayni imâman / ma’mûman lillâhi taââlâ” أَصَلَّى سُنَّةً لِخُسُوفِ الْقَمَرِ رَكَعَتِينِ إِمَامًا (مَأْمُومًا) لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe niya môshabe isagadôbeherle yitkhêtalzâl ûgabe yissagadâl.

1. Alây jamâa salâtakut isagadôma “sûratul fâtihah”, alây sûra (anasagira shîshti âyât), rukû’ wâ rukû’be haf yilohol
2. Sujûd mawrad attâyle hajîsbe “sûratul fâtihah”, alây sûra (anasagira shîshti âyât), rukû’ wâ rukû’be haf yilohol
3. Alây salâtakut sujûdâchzôw iswaradô beherle köttâgn rakaâwum ahattâgn rakaakutbe yissagadâl
4. Kusûf salâtâle “sûratul fâtihah” wâ qurân isshêtbe yitqaraâl
5. Khusûf salâtâle “sûratul fâtihah” wâ qurân awbe yitqaraâl
6. Kôt rakaâ istisagada beherle ummatzôw yahatfizâl kôt khuxbama môsha yitwadadâl

صلَّة الْإِسْتِسْقَاءِ “Istisqâ” Salât

“Istisqâ” salât ahad bâdbe zinâb zitqabaxama abâr zibôasa allâw zinâb maxôqasle yisagdôzâl kôt rakaâ salâtinta. Salâtzôw “uşallî sunnatal istisqâi rakaâatayni imâman / ma’mûman lillâhi taââlâ” أَصَلَّى سُنَّةً الْإِسْتِسْقَاءِ رَكَعَتِينِ إِمَامًا (مَأْمُومًا) لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe

yâgdohol. Yî salâtuw bâdzôbe zâlu islâmâch shîshti ayâm yusûmnuma harattâgn ayâm xît wâ gidîr zalâyôbe zaltishlâlamôbe yissâmatôma yisagdohol. Yissagadbâzal ayâmbêm bâytîm harattâgn ayâmbe masôman zitwadadânta. “Istisqâ” salât masgad bêqadle aminta beherle kôt khuxba môsha sunnânta. Mêgal khuxbazôbe yitkhétalzâl duwâuw môshâm sunnânta.

“Allâhumma (i)sqinâ ghaytan hanîan marîan murîaan ghadaqan sajjan xabaqan dâimâ. Allâhumma (i)sqinâl ghayta walâ tajâalnâ minal qâniixân. Allâhumma inna bilâibâdi walbilâdi minal la’wâi waljâhdi waddanki mâ lâ nashkû illâ ilayk. Allâhumma anbit lanâz zarâa waadirra lanâd ðarâa wasqinâ min barâkitis samâi waanbit lanâ min barakâtil ard. Allâhumma (i)dfaâ âannâl jahda waljûâa walâurya wakshif âannâ minal balâi mâ lâ yakshifuhu ghayruk. Allâhumma innâ nastaghfiruka innaka kunta ghaffâran faarsilis samââ âalaynâ midrârâ.

اللَّهُمَّ أَسْقِنَا غَيْرًا هَنِيَّا مَرِيًّا مُرِيًّا غَدَقًا سَجَّا طَبَقًا دَائِمًا، اللَّهُمَّ أَسْقِنَا الْغَيْثَ وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْقَاتِلِينَ. اللَّهُمَّ إِنَّ بِالْعِبَادِ وَالْبَلَادِ مِنَ الْلَّاؤَاءِ وَالْجَهَدِ وَالضُّنْكِ مَا لَا نَشْكُو إِلَّا إِلَيْكَ. اللَّهُمَّ أَنْبِثْ لَنَا الزَّرْعَ وَأَدِرْ لَنَا الضَّرْعَ وَأَسْقِنَا مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاءِ وَأَنْبِثْ لَنَا مِنْ بَرَكَاتِ الْأَرْضِ. اللَّهُمَّ اذْفَعْ عَنَّا الْجَهَدَ وَالْجُوعَ وَالْعُرْيَ وَأَكْشِفْ عَنَّا مِنَ الْبَلَاءِ مَا لَا يَكْشِفُهُ غَيْرُكَ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغْفِرُكَ إِنَّكَ كُنْتَ غَفَارًا فَلَرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْنَا مِدَارًا.

صَلَةُ التَّرَاوِيْحِ Tarâwîh Salât

Tarâwîh salât sôman wahribe ishâi salât issagadôbeherle ilâ subhi salât zâl waqtî mâbeynabe jamâabe aminta ruh hawâzbe yissagadzâl (fizbe zitwadada) sunna salâtinta. Salâtzôm sût rakaa tarâwîh wâ shîshti rakaa witri aminta kuya rakaa tarâwîh wâ shiishti rakaa witri iskôt rakaale “ušallî sunnatat tarâwîhi rakaâatayni imâman / ma’mûman lillâhi taââlâ” أَصْلَى سُنْنَةَ التَّرَاوِيْحِ رَكَعَتَيْنِ إِمَامًا (مَأْمُومًا) لِلَّهِ تَعَالَى bâytibe yittagadima yissagadâl. Witri salâtlêm yî beqad witri salât attâybe zitqêqalakutbe niya yâshohol. Assirâ hammisti issômanôbeherle witri akhirtâgn rakaabe “duââul qunût” môsha sunnânta.

Bâdzinabe usuâchzina fizbe duwâ' wâ tasbîhât zitmalaabêw ûgabe yisagdohol. Yîzôm ishâi salât issagadôberherle âw lâzim "aşşalâtu jâmiâatu aşşalâtu jâmiâah" zâyusa "allâhumma innaka àafwun karîmun tuhibbul àfwa faâfu àannâ yâ allâh" **الصَّلَاةُ جَامِعَةٌ**
اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا يَا اللَّهَ yilôma yitkhêtalzâlkutbe yisagdohol.

Nadinadi kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa "allâhumma innaka àafwun karîmun tuhibbul àfwa faâfu àannâ yâ allâh" **اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا يَا اللَّهَ** yilohol

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa "subhânal lâhi walhamdu lillâhi walâ ilâha illâ lâhu wallâhu akbaru walâ hawla walâ quwwata illâ billâhil àaliyyil àazîm, allâhumma (i)ghfir lanâ warhamnâ bihurmati sayyidinâ muhammadin sallal lâhu àalayhi wasallam" yilohol

**سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا بِحُرْمَةِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa "allâhumma innaka àafwun karîmun tuhibbul àfwa faâfu àannâ yâ allâh" **اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا يَا اللَّهَ** yilohol

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa "subhânal lâhi walhamdu lillâhi walâ ilâha illâ lâhu wallâhu akbaru walâ hawla walâ quwwata illâ billâhil àaliyyil àazîm, allâhumma (i)ghfir lanâ warhamnâ bihurmati sayyidinâ abî bakariş şiddîqi radiyal lâhu àan ašhâbi rasûlil lâhi ajmaâîna âmîn" yilohol

**سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا بِحُرْمَةِ سَيِّدِنَا أَبِي بَكْرِ الصَّدِيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ
أَجْمَعِينَ آمِينَ**

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa "allâhumma innaka àafwun karîmun tuhibbul àfwa faâfu àannâ yâ allâh" **اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا يَا اللَّهَ** yilohol

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa “subhânal lâhi walhamdu lillâhi walâ ilâha illâl lâhu wallâhu akbaru walâ hawla walâ quwwata illâ billâhil âaliyyil âaâzîm, allâhumma (i)ghfir lanâ warhamnâ bihurmati sayyidinâ âumari (i)bnil khaxxâbi raâiyal lâhu âan ašhâbi rasûlil lâhi ajmaâîna âmîn” yilohol

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا بِحُرْمَةِ سَيِّدِنَا عُمَرِ ابْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ
أَجْمَعِينَ آمِينَ

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa “allâhumma innaka âafwun karîmun tuhibbul âfwa faâfu âannâ yâ allâh” **اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا يَا اللَّهَ** yilohol

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa “subhânal lâhi walhamdu lillâhi walâ ilâha illâl lâhu wallâhu akbaru walâ hawla walâ quwwata illâ billâhil âaliyyil âaâzîm, allâhumma (i)ghfir lanâ warhamnâ bihurmati sayyidinâ âutmâni (i)bni âaffâni raâiyal lâhu âan ašhâbi rasûlil lâhi ajmaâîna âmîn” yilohol

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا بِحُرْمَةِ سَيِّدِنَا عُشَّامَانَ ابْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ
أَجْمَعِينَ آمِينَ

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa “allâhumma innaka âafwun karîmun tuhibbul âfwa faâfu âannâ yâ allâh” **اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا يَا اللَّهَ** yilohol

Alây kôt rakaa yisagdôma salâmat zagabaôsa “subhânal lâhi walhamdu lillâhi walâ ilâha illâl lâhu wallâhu akbaru walâ hawla walâ quwwata illâ billâhil âaliyyil âaâzîm, allâhumma (i)ghfir lanâ warhamnâ bihurmati sayyidinâ âaliyyi (i)bni abî xâlibi karramal lâhu wajhâh” yilohol

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا بِحُرْمَةِ سَيِّدِنَا عَلِيٍّ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ كَرَمَ اللَّهُ وَجْهَهُ

Azzô beher “sûratul qadîr” shîshti (3) gira yiqrâma “allâhumma waffiqnâ laylatul qadîr bihaqqi subhâna rabbika rabbil âizzati âammâ yaşifûna wasalâmun âalâl mursalîna walhamdu lillâhi rabbil âlamîna âmîn yâ allâh”

اللَّهُمَّ وَفَقْنَا لِيَلَةَ الْقَدْرِ بِحَقٍّ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ آمِينَ يَا اللَّهَ

Âw lâzim “awtirû rahimakumul lâh” أُوتُرُوا رَحْمَكُمُ اللَّهُ zâyusa

“Allâhumma innaka àafwun karîmun tuhibbul àfwa faàfu áannâ yâ allâh”
اللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا يَا اللّٰهُ
yilôma haf bâytibe shîshti rakaa witri
yisagdohol.

Witri zisagadôma zabôradôsa yitkhêtalzâl tasbîhâtuw yâshohol.

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقَدُّوسِ ۳ مَرَّاتٍ
“Subhânal malikil quddûs” 3 gira

“Subhâna man tawâhhada bilmulki wataâazzaza bilqudrati watafarrada bilwahdâniyyati waqâharal âibâda bilmawt” 3 qira

سُبْحَانَ مَنْ تَوَحَّدَ بِالْمُلْكِ وَتَعَزَّزَ بِالْقُدْرَةِ وَتَفَرَّدَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ وَقَهَرَ الْعِبَادَ بِالْمَوْتِ ۖ ۳ مَرَّاتٍ

“Subbûhun quddûsun rabbul malâikati warrûh” 3 qira

سُبُّوح قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلِكَاتِ وَالرُّوح

"Subhâna dhil mulki walmalakûti walâizzati waliabarûti walkibriyâi walââzama" 3 qira

“Allâhumma innâ naâûdhu biridâka min sakhaika wabimuâfâtika min âuqûbatika
wanaâûdhu bika minka lâ nuhshî tanâan âlayka anta kamâ atnayta âalâ nafsik” 3 gira

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِرِضاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقوبَتِكَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا نُحْصِي ثَنَاءً
عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْبَتَ عَلَى نَفْسِكَ ٣ مَرَّات

"Allâhumma šalli áalâni nabiyyi sayyidinâ muhammadin waáalâlîhi wašahbihi wasallam"

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَلِهِ وَصَاحْبِهِ وَسَلِّمْ

"Allâhumma šalli áalâni nabiyyi habîbinâ muhammadin waáalâ álihi wašahbihi wasallam"

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ حَبِيبِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ

"Allâhumma šalli àalân nabîyyi shafîainâ muhammadin waâalâ âlîhi wašahbihi wasallama taslîmâ. âmîn"

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ شَفِيعِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا آمِين

Azzô beher imam duwâa yâshima zabôradasa "sûratul fâtihah", "âyatul kursiy", "sûratul ikhlâs", "sûratul falaq", "sûratun nâs" wâ "âmanar rasûlu ..." istiqaraa beherle yitkhêtalzâlbe yabûrdohol.

"Shahidal lâhu annâhu lâ ilâha illâ huwa wal malâikatu waulul âilmi qâiman bilqisxi lâ ilâha illâ huwal âazîzul hakîm. Innad dîna àindal lâhil islâm, alhamdu lillâhi àalâ dînil islâm. Qulil lâhumma mâlikal mulki tu'til mulka man tashâu watanziâul mulka mimman tashâu watuâizzu man tashâu watudhillu man tashâu biyadikal khayru innaka àalâ kulli shay'in qadîr. Tûlijul layla fîn nahâri watûlijun nahâra fil layli watukhrijul hayya minal mayyiti watukhrijul mayyita minal hayyi watarzuqu man tashâu bighayri hisâb. Allâhumma (u)rzuqnâ bighayri hisâbin waadkhilnâl jannata bighayri hisâb".

شَهَدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلِئَكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ. إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى دِينِ الْإِسْلَامِ. قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكَ الْمُلُكِ
تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتُنْتَهِي الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذْلِّي مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرِ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. تُولِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيَّ وَتُؤْتِزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ. اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا بِغَيْرِ حِسَابٍ
وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ.

SUJÛDÂCH

سَجْدَة التَّلَاوَةِ “Sajdatu Tilâwah”

“Sujûdut tilâwah” qurân yiqrôzâl “sajdah” zâlbayu attâyâchbe yûrdôzâl sujûdinta. Qurân usxube sujûd mawrad yatkhîshbayuzâlu assirâ harat (14) attâyâch halu. Yî attâyâchbe qurân yiqrâzâl wâ yixxenabzâlum sujûd mawradziyu sunnânta.

Qurân maqra’be zâlôsa minkutbe sujûd yûrdohol

1. Yitgêbôzâl qibla garab shir bâyti
2. Ijîw ilâ marmar attây haf môshama “allâhu akbar” bâytima sujûd mawrad
3. Sujûdbe isâlo “sajada wajhî lilladhî khalaqâhu wašawwarâhu washaqqa samââhu wabaśarahu biħawlihi waquwwatihi fatabârakal lâhu ahsanul khâliqîn” yilohol

سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَرَهُ وَشَقَ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

4. Sujûdbe haf bâytima “assalâmu àalaykum warahmatul lâh” mêgal kil qagnît beherzôm kil bito bâyti
5. “Sujûdut tilâwah” yûrdizâl zigadara wâ zânasa rukhubtibe xâhir mokhna halba

Salât masgadbe isâlo “sajdah” zâlba attây qaraôgira “sujûdut tilâwah” mawrad sunnânta. “Sajdah” zâlba attâyuw ziqaraôsa ijîw ilâwa marmar haf môshabe “allâhu akbar” bâytibe lâyle zitqêqalakutbe sujûd yurdôma sujûdbe haf zâyôsa qunnibe maqânânbô attâbe maqra’ yiglôma yabûrdohol. Jamâabe zisagadôma “sajdah” zâlba attây imâmzo ziqaraasa imâmzo “sujûdut tilâwah” waradagira ma’mûmzôm massa yûrdâl, imâmzo alwaradagira ma’mûzo mawrad êlbâm.

Shukri Sujûd سُجْدَةُ الشُّكْرُ

Ahad islâm waldi ahad khayri shii zisamaasa, balâ'be zisalaxasa, yagassi shii môshabe zitkhatarasa aminta yîw zimsâsalu shiiyâchle shukri sujûd mawrad sunnânta. Shukri sujûd ayyi waqtîm illâwa salât masgadbe isâlo zalta mawradle yitfarakâl. Shukri sujûd lâyle zitqêqala “sujûdut tilâwah”bah aynanânta, sujûd zôradôsa yitqara’zâlum ayna ista qibla garab zalhêjôbe mawrad yitfarakâl.

Harari Harfi

Xaba Zaysixâch

A	አ	B	ብ	T	ት	J	ጋ	G
ሀ	ሁ	ከ	ካ	ቻ	ቻ	ኩ	ኩ	ኩ
GH	H	ሮ	ሮ	KH	D	ዶ	ዶ	DH
ﻍ	ሮ	ሮ	ሮ	ቸ	ዶ	ሮ	ሮ	ዶ
ነ	ነ	ህ	ኩ	ኩ	ኩ	ኩ	ኩ	ኩ
R	Z	ዘ	ዕ	ZH	S	ሮ	ሮ	SH
ሩ	ሩ	ዘ	ዕ	ቸ	ሮ	ሮ	ሮ	ሮ
C	ዘ	ዘ	ዘ	ቸ	ቸ	ኩ	ኩ	ኩ
CH	X	ጽ	ጽ	F	Q	K	XH	
ሃ	ሃ	ጽ	ጽ	ቻ	ቻ	ኩ	ኩ	
ቻ	ቻ	ቻ	ቻ	ቻ	ቻ	ኩ	ኩ	
L	M	ኩ	ኩ	GN	W	Y		
ሉ	ሙ	ኩ	ኩ	ኩ	ው	ይ		
ል	ል	ኩ	ኩ	ኩ	ወ	ይ		

Xaba Yassîxzâlâch

A	አ	U	ሂ	E	ሬ	O	ሬ
ሀ	ሁ	ሁ	ሁ	ሁ	ሁ	ሁ	ሁ

Magôdar

አ	ሂ	ሬ	ሬ	ሬ
ሀ	ሁ	ሁ	ሁ	ሁ
ለ	ለ	ለ	ለ	ለ

ASXA (አ)

Mâbeynabe aminta matbôradbe zidîttisa lâyzôbe zâlti harfi LIKARÊM zâlbâkutbe yitqaraâl.

Madda Kitâbâch

Aljazîri, Shaykh Âabdur rahmân, Alfiqh Âalâl Madhâhibil Arbaâah, Almujjalladul awwal, Dâral Arqam bini abîl Arqam, Bayrût, 1997.

Open Road, Harari Harfi, <http://www.openroad.net.au/harari>, 2009.

Majeed, F.S.A., Islamic Law (al - Fiqh), vol. I, Ze Majeed's, Singapore, 1990.

